HBOR

Hrvatska banka za
obnovu i razvitak

Godišnji financijski izvještaji

Hrvatske banke za obnovu i razvitak

za 2013. godinu

Ožujak 2014.

SADRŽAJ

IZJAVA OSOBA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVJEŠĆA 3
UVOD 4
OPĆI PODACI 6
KORPORATIVNO UPRAVLJANJE 10
HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK 13
OSTVARENI REZULTATI 15
MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO – POJAČAN INTERES ZA PROGRAME UTEMELJENJA PODUZETNIŠVA I ZAŠTITE OKOLIŠA 19
FONDOVI ZA GOSPODARSKU SURADNJU: ULAGANO I U TEK OSNOVANA PODUZEĆA 20
HBOR KAO IZVOZNA BANKA I IZVOZNO KREDITNA AGENCIJA REPUBLIKE HRVATSKE 21
KREDITIRANJE IZVOZNIH POSLOVA I IZDAVANJE BANKARSKIH GARANCIJA: NADOPUNA USLUGAMA POSLOVNIH BANAKA 21
POSLOVI OSIGURANJA IZVOZA U 2013. GODINI 23
PRIBAVLJANJE SREDSTAVA: OSIGURANI POVOLJNI IZVORI FINANCIRANJA 28
UPRAVLJANJE RIZICIMA 29
KONTROLA I REVIZIJA 35
FUNKCIJA PRAĆENJA USKLAĐENOSTI 35
LJUDSKI POTENCIJALI 36
OSTALE AKTIVNOSTI 37
GRUPA HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE 44
HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE D.D. I POSLOVNI INFO SERVIS D.O.O. 44
NAČELA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA 49
PREGLED FINANCIJSKOG POSLOVANJA U 2013. GODINI 50
OSVRT NA FINANCIJSKO POSLOVANJE GRUPE 50
OSVRT NA FINANCIJSKO POSLOVANJE HBOR-a 52

HBOR

Hrvatska banka za obnovu i razvitak

IZJAVA OSOBA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVJEŠĆA

Prema našem saznanju Godišnje izvješće za 2013. godinu sadrži istinit prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja Hrvatske banke za obnovu i razvitak i Grupe te opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima su Hrvatska banka za obnovu i razvitak i Grupa izloženi.

Član Uprave

Mladen Kober

Predsjednik Uprave

Anton Kovačev

U Zagrebu, 7. ožujka 2014. godine

UVOD

Godišnje izvješće obuhvaća sažetak financijskih informacija, opis poslovanja te revidirane Godišnje financijske izvještaje zajedno s Izvještajem neovisnog revizora za godinu koja je završila 31. prosinca 2013. godine. Revidirani financijski izvještaji prikazani su za Grupu Hrvatska banka za obnovu i razvitak i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Pravni status

Godišnje izvješće uključuje godišnje financijske izvještaje pripremljene sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i Zakonu o računovodstvu te revidirane sukladno Međunarodnim revizijskim standardima. Usklađenost Godišnjeg izvješća s Godišnjim financijskim izvještajima potvrđena je od strane revizora, a sukladno članku 17. Zakona o računovodstvu.

Tečajna lista

U svrhu preračunavanja iznosa u stranim valutama u kunske iznose korišten je srednji tečaj HNB-a:

31. prosinca 2013.	1 EUR = 7,637643 HRK	1 USD = 5,549000 HRK
31. prosinca 2012.	1 EUR = 7,545624 HRK	1 USD = 5,726794 HRK

Kratice

U Godišnjem izvješću Hrvatska banka za obnovu i razvitak spominje se i kao „Banka" ili „HBOR", a Grupa Hrvatska banka za obnovu i razvitak i kao „Grupa" ili „Grupa HBOR".

CEB	*Razvojna banka Vijeća Europe (Council of Europe Development Bank)*
CIP	*Okvirni program za konkurentnost i inovacije (Competitivness and Innovation Framework Programme)*
EAPB	*Europska udruga javnih banaka (European Association of Public Banks)*
EIB	*Europska investicijska banka (European Investment Bank)*

EIF	*Europski investicijski fond (European Investment Fund)*
ELTI	Europska udruga dugoročnih investitora (European long-term investors association)
EUR	*Euro*
FGS	*Fondovi za gospodarsku suradnju*
HAMAG INVEST	*Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije*
HNB	*Hrvatska narodna banka*
IDFC	*Međunarodni klub za financiranje razvoja (International Development Finance Club)*
ISLTC	*Klub ustanova specijaliziranih za dugoročno financiranje (Institutions of the European Union Specialising in Long-Term Credit Club)*
KfW	*Njemačka kreditna banka za obnovu (Kreditanstalt für Wiederaufbau)*
KN	*Kuna*
MSP	*Malo i srednje poduzetništvo/Mali i srednji poduzetnici*
NEFI	*Mreža europskih financijskih institucija za MSP (Network of European Financial Institutions for SMEs)*
OeKB	*Oesterreichische Kontrollbank AG*
RH	*Republika Hrvatska*
SID	*Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d.*
Vlada RH	*Vlada Republike Hrvatske*

1

OPĆI PODACI

Osnivanje

HBOR je osnovan 12. lipnja 1992. godine donošenjem Zakona o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu (HKBO). Izmjenama i dopunama Zakona u prosincu 1995. godine, Banka mijenja naziv u Hrvatska banka za obnovu i razvitak. U prosincu 2006. godine Hrvatski sabor je donio Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak koji je stupio na snagu 28. prosinca 2006. godine. Hrvatski sabor je 15. veljače 2013. godine donio Zakon o izmjeni Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak kojim je izmijenjen sastav Nadzornog odbora, odnosno Nadzorni odbor HBOR-a je povećan za jednog člana – ministra nadležnog za regionalni razvoj i fondove Europske unije te sada ukupno broji deset članova.

Grupa Hrvatska banka za obnovu i razvitak

HBOR je matično društvo Grupe Hrvatska banka za obnovu i razvitak koja je formirana tijekom 2010. godine. Grupu uz matično društvo čine Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. (HKO d.d.) i Poslovni info servis d.o.o. (PIS d.o.o.).

naziv	uloga unutar grupe	% povezanosti	sjedište	poslovne aktivnosti
Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.	ovisno društvo, neposredna kapitalna povezanost	100% s HBOR-om	Republika Hrvatska	osiguravanje inozemnih i domaćih kratkoročnih potraživanja poslovnih subjekata vezanih za isporuke roba i usluga
Poslovni info servis d.o.o.	ovisno društvo, posredna kapitalna povezanost	100% s Hrvatskim kreditnim osiguranjem d.d.	Republika Hrvatska	izrada analiza, procjena kreditnih rizika i pružanje informacija o kreditnoj sposobnosti

Struktura Grupe – shematski prikaz

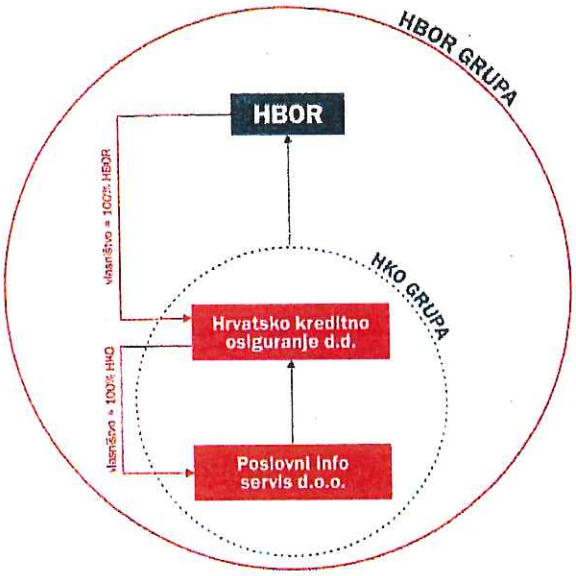

Strateški ciljevi Banke

HBOR poslovanjem u okviru svojih ovlasti i nadležnosti potiče sustavni, održivi i ravnomjeran gospodarski i društveni razvitak, sukladno općim strateškim ciljevima Republike Hrvatske.

Prioritetna područja djelovanja

- Poticanje utemeljenja i razvoja malog i srednjeg poduzetništva
- Poticanje izvoza
- Razvitak turizma
- Financiranje inovacija i razvoja novih tehnologija
- Financiranje razvitka poljoprivrede
- Poticanje korištenja EU fondova
- Financiranje projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

Pregled najvažnijih financijskih pokazatelja kroz pet poslovnih godina

- u milijunima kuna - prema revidiranim podacima

	2013.	2012.	2011.	2010.	2009.*
Ukupna imovina	26.168,2	25.767,2	22.012,9	22.942,1	20.789,7
Bruto krediti	24.941,6	24.107,0	23.005,9	23.567,7	22.382,1
Ukupna glavnica	8.888,3	8.110,7	7.340,9	7.027,4	6.672,9
Ukupni prihodi	989,1	985,2	958,1	922,3	943,5
Ukupni rashodi	(799,8)	(851,2)	(811,0)	(805,1)	(778,0)
Dobit	189,3	134,0	147,1	117,2	165,5
Kamatni prihodi	956,7	967,6	897,8	892,3	927,3
Kamatni rashodi	(520,9)	(555,8)	(563,9)	(604,9)	(593,0)
Neto kamatni prihod	435,8	411,8	333,9	287,4	334,3

**Grupa HBOR formirana je tijekom 2010. godine i HBOR je po prvi puta sastavio konsolidirane izvještaje za 2010. godinu. Slijedom toga nije praktično iskazati usporedne financijske podatke za prethodne godine. Predočeni nekonsolidirani podaci za ranije godine smatraju se usporednim prema konsolidiranima za 2010. godinu.*

Revizija

Reviziju nekonsolidiranih i konsolidiranih Godišnjih financijskih izvještaja HBOR-a za 2013. godinu obavilo je revizorsko društvo Deloitte d.o.o. te o tome izrazilo pozitivno mišljenje u Izvještaju neovisnog revizora.

Kreditni rejting, 31. prosinca 2013.

- Ba1 rejting agencije Moody's
- BB+ rejting agencije Standard & Poor's

Područni uredi

- Područni ured za Slavoniju i Baranju
- Područni ured za Dalmaciju
- Područni ured za Istru
- Područni ured za Liku
- Područni ured za Primorje i Gorski kotar

Broj zaposlenih

Na dan 31.12.2013. godine u HBOR-u je bilo zaposleno 295 radnika.

Na dan 31.12.2013. godine u Grupi HBOR bilo je zaposleno 309 radnika.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima te pridržavanje internih pravila osnova su odgovornog korporativnog upravljanja i nužan preduvjet za održivu uspješnost poslovanja. HBOR sustavno prati zakonsku regulativu i najbolju praksu na području korporativnog upravljanja te istu ugrađuje u svoje poslovanje sukladno principima i načelima dobrog bankarskog poslovanja.

Sukladno načelima javnosti poslovanja financijski izvještaji Banke i Grupe u izvještajnom razdoblju bili su objavljeni na Internet stranicama HBOR-a i Luksemburške burze. Godišnja financijska izvješća HBOR-a na nekonsolidiranoj i konsolidiranoj osnovi utvrđuje Nadzorni odbor te ih podnosi na potvrdu Hrvatskom saboru. Godišnje se provodi ocjena rejtinga HBOR-a od strane dvije međunarodne nezavisne rejting agencije (Standard & Poor's, Moody's). Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama, HBOR dostavlja izvješće o provedbi ovog zakona Povjereniku za informiranje.

U izvještajnom razdoblju dužnosti, odgovornosti i ovlasti članova Uprave i Nadzornog odbora bile su regulirane Zakonom o HBOR-u (NN 138/06) i Zakonom o izmjenama Zakona o HBOR-u (NN 25/13) i detaljnije razrađene u Statutu HBOR-a. Uprava i Nadzorni odbor ostvaruju uspješnu suradnju koja se očituje u otvorenoj raspravi, a temelj suradnje čini pravodobno podnošenje savjesno pripremljenih izvješća Nadzornom odboru u pisanom obliku. Zakonom i Statutom HBOR-a te odlukama Nadzornog odbora određene su vrste poslova koje HBOR obavlja samo uz prethodnu suglasnost Nadzornog odbora.

Nadzorni odbor utvrđuje načela poslovne politike i strategije, nadzire vođenje poslova banke, donosi kreditne politike HBOR-a, utvrđuje godišnje financijske izvještaje, razmatra izvješća unutarnje revizije, vanjskih neovisnih revizora i izvješća Državnog ureda za reviziju. Nadzorni odbor također prati i kontrolira zakonitost rada Uprave te imenuje i opoziva predsjednika i članove Uprave. Nadzorni odbor u izvještajnom razdoblju činilo je deset članova i to šest ministara Vlade Republike Hrvatske[1], tri saborska zastupnika te predsjednik Hrvatske gospodarske komore. Uz Nadzorni odbor u izvještajnom razdoblju djelovao je i Revizorski odbor osnovan od strane Nadzornog odbora sukladno Zakonu o reviziji.

[1] Zakon o izmjenama Zakona o HBOR-u (NN 25/13)

Upravu HBOR-a čine 3 člana od kojih je jedan predsjednik Uprave. Uprava zastupa, vodi poslove i raspolaže imovinom HBOR-a te je dužna i ovlaštena poduzeti sve radnje i donijeti sve odluke koje smatra potrebnim za zakonito i uspješno vođenje poslova. Uprava je također zadužena za donošenje normativnih akata kojima se utvrđuje način rada i unutarnja organizacija HBOR-a, donošenje programa kreditiranja, donošenje pojedinačnih odluka o odobrenju kredita i drugih financijskih poslova, odlučivanje o imenovanju i opozivu radnika s posebnim ovlaštenjima, odlučivanje o pravima i obvezama radnika te izvješćivanje Nadzornog odbora.

Radi osiguranja što efikasnijeg i kvalitetnijeg upravljanja rizicima te svođenja rizika na najmanju mjeru, pri Upravi Banke djeluju i sljedeći odbori: Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Kreditni odbor, Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika i Odbor za upravljanje informacijskim sustavom.

Sustav unutarnjih kontrola organiziran je kroz neovisne organizacijske jedinice:

- Neovisna organizacijska jedinica za upravljanje rizicima provodi utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje i kontrolu rizika kojima je HBOR u svom poslovanju izložen ili bi mogao biti izložen.
- Unutarnja revizija HBOR-a kao neovisna organizacijska jedinica provodi provjeru adekvatnosti upravljanja rizicima i sustava unutarnjih kontrola, uključujući i funkciju kontrole rizika i funkciju praćenja usklađenosti s propisima i pravilima struke, primjenu unutarnjih politika i procedura te postupke u svezi sprječavanja pranja novca.
- Neovisna funkcija praćenja usklađenosti organizira, koordinira i usmjerava aktivnosti praćenja usklađenosti na razini HBOR-a, savjetuje o pitanjima usklađenosti, upravlja mjerama koje se poduzimaju radi umanjivanja rizika usklađenosti, objedinjuje podatke o praćenju usklađenosti, identificira i ocjenjuje rizike usklađenosti i o tome redovito podnosi izvješća. Osnovna zadaća funkcije praćenja usklađenosti je spriječiti moguće negativne posljedice i osigurati usklađenost svih poslovnih procesa s relevantnim propisima te promicati načela etičnog poslovanja.

Kodeksom ponašanja HBOR-a propisane su specifične vrijednosti i pravila za prevenciju korupcije i osiguranje profesionalnog ponašanja te je predviđena mogućnost prijave po osnovi kršenja kodeksa. Obrazac za prijavu, adresa elektroničke pošte za zaprimanje prijava i opis načina podnošenja prijave dostupni su na Internet i intranet strancima HBOR-a. Osoba odgovorna za praćenje usklađenosti podnosi Godišnje izvješće o podnesenim prijavama i pokrenutim postupcima u vezi s prijavama po osnovi kršenja Kodeksa ponašanja. Početkom 2013. godine usvojen je Kodeks korporativnog upravljanja. Cilj Kodeksa je uspostava, održavanje i unaprjeđenje standarda korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja HBOR-a u svrhu učinkovitog i odgovornog upravljanja javnim kapitalom i poslovima od posebnog društvenog značaja u funkciji razvoja hrvatskoga gospodarstva. Radi postizanja standarda korporativnog upravljanja, HBOR ovim Kodeksom opisuje odnose s upravljačkim tijelima i zainteresiranim stranama, kao i usvojene principe rada koji imaju za cilj umanjenje rizika poslovanja u nepovoljnim tržišnim uvjetima.

OPIS POSLOVANJA GRUPE HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK U 2013. GODINI

HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK

Tijekom 2013. godine HBOR je nastavio poslovati s ciljem poticanja poduzetnika na nova ulaganja, odnosno pokretanje novog investicijskog ciklusa, održavanje i poboljšavanje likvidnosti te je nastavljeno s mjerama koje su započete i pokazale se uspješnima u 2012. godini.

Nastavak primjene privremene mjere sniženja kamatne stope za nova ulaganja

Početkom 2012. godine uvedena je privremena mjera sniženja kamatne stope za jedan postotni bod za nova ulaganja u poljoprivredi i ribarstvu, turizmu, industriji, zaštiti okoliša, energetskoj učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije. S obzirom na dobre rezultate koje su polučile ove mjere u 2012. godini, odnosno gotovo dvostruko povećanje odobrenja kreditnih sredstava namijenjenih financiranju novih investicija, HBOR je donio odluku o produžetku trajanja mjere smanjenja kamatne stope za ulaganja, osim onih u obnovljive izvore energije, do kraja 2013. godine. Krajem izvještajne godine trajanje ove mjere produženo je do 30.6. 2014.

Nastavak provedbe Modela podjele rizika s poslovnim bankama

S ciljem poticanja poslovnih banaka na povećanje kreditnih plasmana gospodarskom sektoru, HBOR je nastavio s provedbom Modela podjele rizika koji je uveden polovicom 2012. godine. Radi se o novom načinu kreditiranja u suradnji s poslovnim bankama putem postojećih kreditnih programa HBOR-a i to u vidu podjele rizika. Za velike investicije (iznad 9 milijuna kuna) HBOR preuzima 50 posto rizika, a banka drugih 50 posto iznosa ukupnog kredita koji osigurava uz instrumente uobičajene u bankarskom poslovanju. Za male i srednje poduzetnike HBOR preuzima rizik do 40 posto iznosa ukupnog kredita uz jamstvo HAMAG

INVEST-a, a poslovna banka preuzima rizik do 60 posto iznosa ukupnog kredita koji zatim osigurava sukladno svojim internim aktima.

Inicijativa za osnivanje Razvojnog investicijskog fonda za pomoć poduzećima koja uspješno izađu iz predstečajne nagodbe

U 2013. godini započela je provedba Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi u okviru koje se provodi postupak predstečajne nagodbe s ciljem uspostavljanja likvidnosti i solventnosti dužnika. Trenutna iskustva ukazuju kako društva izašla iz nagodbi nakon financijskog restrukturiranja zahtijevaju i operativno restrukturiranje kao i potrebu osiguranja novih izvora likvidnosti. Budući da se postupci predstečajnih nagodbi temelje na različitim oblicima ustupaka vjerovnika, postojeći vjerovnici zbog već izvršenih ustupaka često nisu u mogućnosti ili nisu spremni povećavati svoju izloženost prema tim društvima. Kako bi se omogućio nastavak poslovanja ovih društava, HBOR je inicirao osnivanje fonda čiji bi cilj bio ulaganje u radni kapital perspektivnih gospodarskih subjekata koja su okončala predstečajnu nagodbu i koja imaju održiv plan daljnjeg poslovanja. Inicijativa je pokrenuta krajem 2013. godine te se realizacija očekuje tijekom 2014. godine.

OSTVARENI REZULTATI

Tijekom 2013. godine HBOR je odobrio 1.256 kredita u iznosu od 7,8 milijardi kuna. Kreditna aktivnost u 2013. godini manja je u odnosu na 2012. godinu koja je bila rekordna i po broju i po iznosu odobrenih kredita. Promatrajući, međutim, kreditnu aktivnost 2013. godine u odnosu na 2011. iznos odobrenih kredita povećan je za 19 posto.

Iznos i broj odobrenja, 2009. do 2013. godine

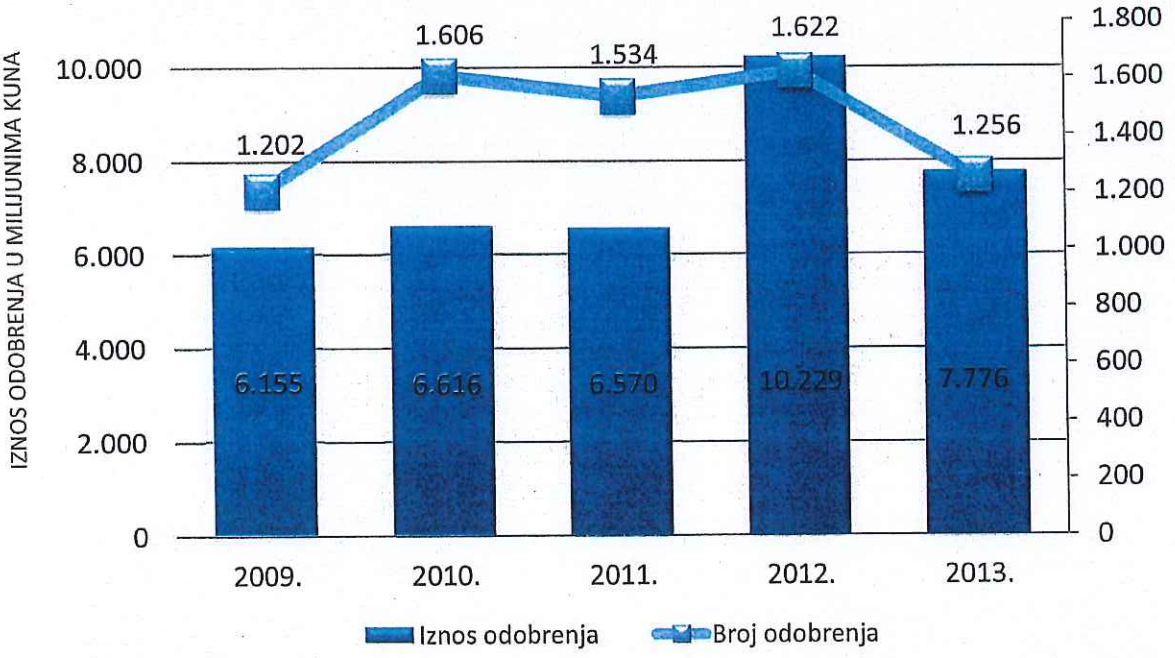

Smanjenje kreditne aktivnosti u 2013. godini posljedica je prvenstveno smanjenog interesa gospodarstvenika za obrtnim sredstvima (smanjenje 42 posto u odnosu na 2012. godinu) i činjenice da je veliki broj poduzeća u postupcima predstečajne nagodbe. Interes gospodarstvenika za investicijskim kreditima HBOR-a ostao je na približno jednakoj razini kao i u 2012. godini, odnosno za nova ulaganja je odobreno 714 kredita u iznosu od gotovo 5 milijardi kuna.

Struktura odobrenih sredstava prema namjeni pokazuju da je u 2013. godini iznos sredstava odobren za nove investicije bio 64 posto, odnosno na razini je kao i prije izbijanja krize.

Struktura odobrenih sredstava prema namjeni od 2009. do 2013. godine

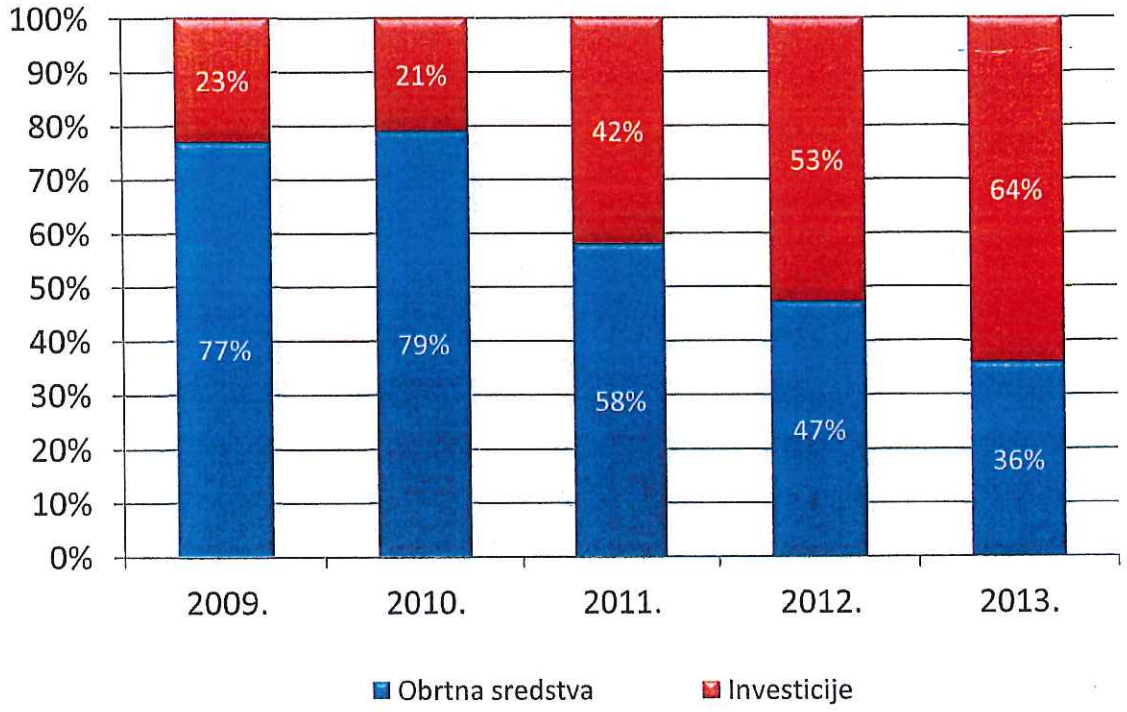

HBOR kreditna sredstva odobrava izravno ili putem poslovnih banaka. Tijekom 2013. godine udio izravno odobrenih kredita iznosio je visokih 44 posto. Veliki rast postotka izravnih odobrenja pokazatelj je da HBOR kao državna banka preuzima veće rizike i prati projekte za koje poslovne banke ne iskazuju veliki interes. Pokazalo se da u pravilu na potporu poslovnih banaka i dalje mogu računati uspješni poduzetnici, ali da su većini drugih kojih je mnogo više, s obzirom na okolnosti u kojima se posluje već duže razdoblje, sredstva za povećanje

konkurentnosti poslovanja i očuvanje postojećih radnih mjesta na raspolaganju samo izravno putem HBOR-a.

Postotak izravno odobrenih kredita i kredita odobrenih putem poslovnih banaka, prema iznosu kredita

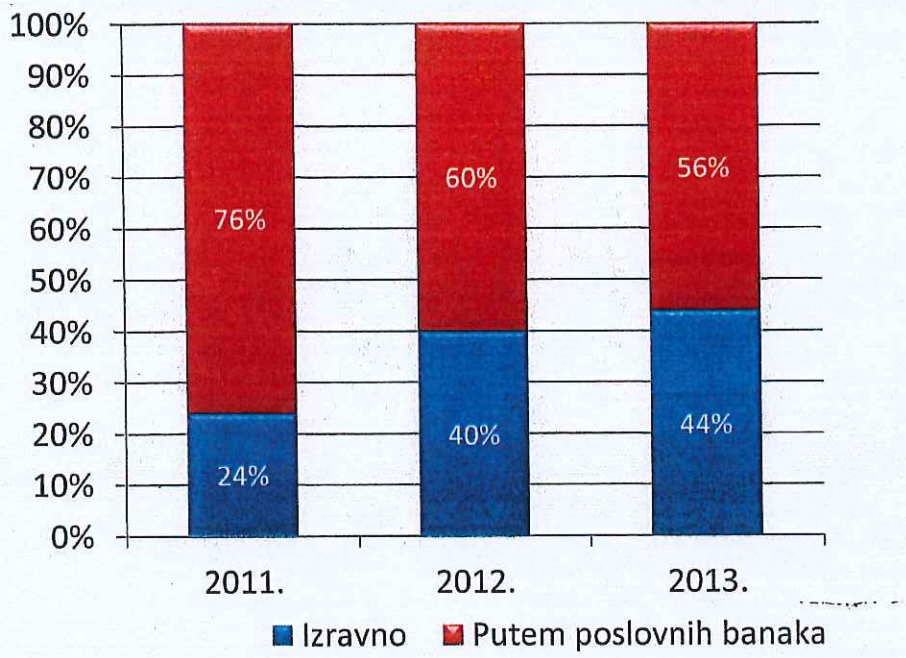

PREGLED KREDITNE AKTIVNOSTI HBOR-a U 2013. GODINI

(prema grupama programa kreditiranja)

Red. br.		ODOBRENO EURO	ODOBRENO KUNA	KOM.
1.	GOSPODARSTVO	359.560.440	2.746.194.280	358
2.	IZVOZ I TURIZAM	302.652.877	2.311.554.624	250
3.	INFRASTRUKTURA	201.269.511	1.537.224.671	122
4.	MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO	154.638.453	1.181.073.296	526
	UKUPNO KREDITNA AKTIVNOST (1+2+3+4)	**1.018.121.281**	**7.776.046.871**	**1.256**

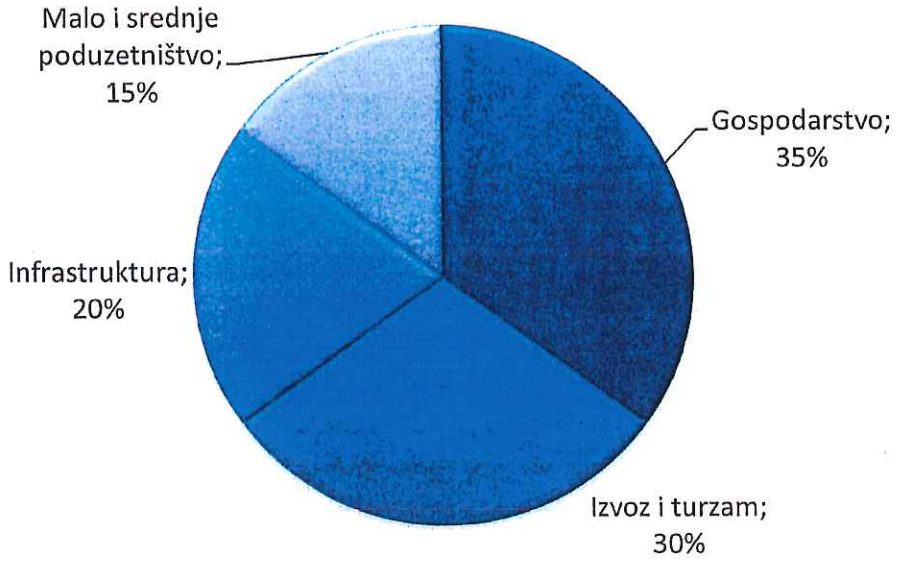

**Ovaj pregled kreditne aktivnosti odnosi se na odobrenja prema programima kreditiranja namijenjenim isključivo pojedinim grupama gospodarskih subjekata, a u nastavku ovog izvješća navode se ukupna odobrenja pojedinim skupinama po svim programima.*

MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO – POJAČAN INTERES ZA PROGRAME UTEMELJENJA PODUZETNIŠVA I ZAŠTITE OKOLIŠA

Malim i srednjim poduzetnicima po svim programima odobreno je 1.080 kredita u iznosu od 3,5 milijardi kuna, odnosno od ukupnog broja kredita 86 posto bilo je za male i srednje poduzetnike. Unutar ovih podataka značajno je povećan broj mikropoduzetnika koji su koristili HBOR-ove kredita i kojima je odobreno 489 kredita.

Mali i srednji poduzetnici su tijekom 2013. godine koristili sredstva po 23 kreditna programa HBOR-a koji se provode izravno ili putem poslovnih banaka. Najveće relativno povećanje odobrenja sredstava malim i srednjim poduzetnicima bilo je po programima za utemeljenje poduzetništva (poduzetnici početnici), žene poduzetnice, ali i za ulaganja u projekte zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Tako je, u odnosu na prethodnu godinu, broj odobrenja poduzetnicima početnicima povećan za gotovo trećinu, po programu Žene poduzetnice odobreno je 25 posto više kredita, a znatno je povećan broj odobrenja malim i srednjim poduzetnicima za ulaganje u projekte zaštite okoliša: tijekom 2012. godine odobrena su 23 kredita čija je prosječna vrijednost bila 20 milijuna kuna, dok je tijekom 2013. godine odobreno 76 kredita prosječne vrijednosti 2,4 milijuna kuna, odnosno financirano je znatno više manjih projekata nego u prethodnim razdobljima.

U drugoj polovici 2013. godine u suradnji s Ministarstvom poduzetništva i obrta uveden je novi program, Poduzetništvo mladih, za koji je pokazan veliki interes, ali s obzirom na potrebno vrijeme za prikupljanje dokumentacije i podnošenje zahtjeva za kredit veći broj odobrenja očekujemo tijekom 2014. godine.

Tijekom 2013. godine HBOR je poduzeo aktivnosti potrebne za implementaciju novog programa za mikrokreditiranje s garancijskim instrumentom CIP (Competitivness and Innovation Framework Programme) koji se provodi u suradnji s Europskim investicijskom fondom (EIF).

CIP je jamstveni program Europskog investicijskog fonda koji će HBOR koristiti s ciljem poticanja poslovnih banaka da pruže financijska sredstva mikro-poduzetnicima, posebice početnicima s ciljem samozapošljavanja, osnivanja obrta i trgovačkih društava, modernizacije

i proširenja postojećeg poslovanja i povećanja broja novih radnih mjesta budući da će garancijom biti pokriveno 75 posto glavnice kredita. HBOR će s poslovnom bankom dijeliti rizik u omjeru 70 posto HBOR, 30 posto poslovna banka te će za osiguranje kredita mikropoduzetnicima biti dovoljne mjenice i zadužnice, odnosno osiguranje na opremi koja se kupuje.

Nakon što je HBOR tijekom 2013. godine pripremio projekt i poslao prijavu na garancijski instrument CIP-a kojim upravlja EIF, a koji bi HBOR koristio za mikro-kredite mikro-poduzetnicima, Europska komisija i EIF donijeli su pozitivnu odluku o njegovom prihvaćanju. Implementacija programa očekuje se u drugom kvartalu 2014. godine.

FONDOVI ZA GOSPODARSKU SURADNJU: ULAGANO I U TEK OSNOVANA PODUZEĆA

U drugoj polovici 2010. godine, Odlukom Vlade Republike Hrvatske, HBOR je imenovan kvalificiranim ulagateljem za sudjelovanje u osnivanju Fondova za gospodarsku suradnju (FGS) te za svoje ime, a za račun Vlade Republike Hrvatske u svaki od FGS-ova ulaže iznos koji odgovara iznosu koji će u isti FGS uložiti privatni ulagatelj. Područje ulaganja FGS-ova su trgovačka društva koja imaju sjedišta u RH i koja isključivo ili pretežito obavljaju svoju djelatnost na području RH, a predviđeno trajanje ulaganja je 10 godina uz mogućnost produljenja maksimalno za 2 godine. Najviša obveza uplate Vlade RH prema jednom FGS-u može iznositi do 300 milijuna kuna.

FGS-ovi su osnovani i poslovali su u skladu sa Zakonom o investicijskim fondovima (NN 150/05), kao otvoreni investicijski fondovi rizičnog kapitala s privatnom ponudom te je početkom 2011. godine osnovano pet FGS-ova koji su udovoljili svim propisanim uvjetima i dobili odobrenje za rad od HANFA-e. U srpnju 2013. godine stupio je na snagu novi Zakon o alternativnim investicijskim fondovima (NN, br.16/13) kojim je propisano poslovanje FGS-ova.

U 2013. godini donesene su odluke za ulaganje u 7 projekata u ukupnom iznosu od 340,5 milijuna kuna, od čega se 50 posto odnosi na udio Republike Hrvatske. Sredstva su uložena u društva koja posluju u drvnoj industriji, sektoru obnovljivih izvora energije, građevinskom sektoru te turizmu. Društva koja su bila predmet ulaganja ukupno su zapošljavala 1719 radnika. Među društvima u koja je ulagano bilo je, kako onih koja su tek osnovana, tako i

onih koja već posluju duže vrijeme, ali su zbog prilika u gospodarstvu imala potrebu za dodatnim kapitalom u svrhu širenja poslovanja, kao i onih koji su u procesu restrukturiranja kroz postupak predstečajne nagodbe trebala dodatni kapital u svrhu opstanka na tržištu i omogućavanja daljnjeg rasta.

HBOR KAO IZVOZNA BANKA I IZVOZNO KREDITNA AGENCIJA REPUBLIKE HRVATSKE

KREDITIRANJE IZVOZNIH POSLOVA I IZDAVANJE BANKARSKIH GARANCIJA: NADOPUNA USLUGAMA POSLOVNIH BANAKA

Provođenjem programa poticanja izvoza HBOR nastoji doprinijeti povećanju konkurentnosti i vrijednosti hrvatskog izvoza te poboljšati prepoznatljivost i kvalitetu naših proizvoda i usluga na svjetskom tržištu.

U okviru svoje zadaće poticanja izvoza, HBOR putem programa kreditiranja, izdavanja činidbenih garancija po nalogu izvoznika i osiguranja izvoznih potraživanja prati izvoznike u svim fazama izvoza, počevši od pregovaranja pa do konačne naplate ostvarenog izvoza. HBOR je, kao hrvatska izvozna banka i izvozno kreditna agencija, razvio sustav financijske potpore izvoznicima kakve imaju i druge izvozne banke i izvozno-kreditne agencije kako bi izvoznici mogli ravnopravno konkurirati na međunarodnom tržištu.

Do kraja 2013. godine HBOR je putem svojih programa podržao više od 12 tisuća izvoznih projekata u iznosu većem od 55 milijardi kuna, od čega je 4.334 projekata podržano kreditno u iznosu 35,8 milijardi kuna, 7.712 projekata podržano je kroz poslove osiguranja izvoza u iznosu 18,6 milijardi kuna te je do sada izdano 130 garancija za izvozne poslove i iznosu od 762,6 milijuna kuna.

Uz programe namijenjene isključivo izvoznim poslovima, HBOR izvoznike prati i kratkoročnim i dugoročnim kreditnim linijama uz povoljne kamatne stope. Tako su izvoznicima na raspolaganju investicijski krediti namijenjeni proširenju i modernizaciji proizvodnje, izgradnji novih pogona, ali i različiti krediti za obrtna sredstva koji nisu nužno vezani isključivo za izvozni posao, već je korištenje tih sredstava namijenjeno povećanju konkurentnosti poduzetnika što je i preduvjet za ostvarivanje uspješnog izlaska na inozemno tržište.

Hrvatske izvoznike je HBOR tijekom 2013. godine podržao u ukupnom iznosu od 6,52 milijarde kuna: izvoznicima je po svim programima odobreno ukupno 418 kredita u iznosu od

gotovo 4,5 milijardi kuna, kroz police osiguranja izvoza osiguran je izvozni promet u vrijednosti 1,92 milijarde kuna i odobreno 37 činidbenih bankarskih garancija po nalogu izvoznika u iznosu od 102,3 milijuna kuna. Izdavanjem činidbenih bankarskih garancija HBOR pruža potporu hrvatskim izvoznicima pri ugovaranju i realizaciji izvoznih poslova, posebno u slučajevima kada poslovne banke nisu u mogućnosti podržati izvozni posao zbog toga što je izvoznik kod istih dosegao svoj limit.

Tijekom 2013. godine najtraženiji program HBOR-a bio je Priprema izvoza po kojemu je odobreno 156 kredita u iznosu od preko jedne milijarde kuna. Najzastupljenije djelatnosti koje su financirane po spomenutom programu bile su: proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića (28,5 posto), metaloprerađivačka industrija (22,7 posto), proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (6,7 posto), drvoprerađivačka i papirna industrija (6,4 posto), poljoprivreda i ribarstvo (5,4 posto).

Snaga izvoznika i njihova konkurentska sposobnost u vrijeme pretkvalifikacije na međunarodnim natječajima ne ovisi uvijek samo o tržišno prihvatljivom proizvodu i prihvatljivoj cijeni, već i mogućnosti osiguranja financiranja projekata. Upravo stoga HBOR hrvatskim izvoznicima omogućuje izdavanje okvirnih ponuda za kreditiranje kupaca u inozemstvu. Tako je u protekloj godini izdano 10 okvirnih ponuda za financiranje izvoznih poslova u vrijednosti od 403,14 milijuna eura, a gotovo polovica od tog iznosa odnosi se na potencijalne izvozne poslove u Rusiji.

Vrijednosti izvoznih poslova za koje su izdane okvirne ponude za financiranje, po zemljama, 2013. godina

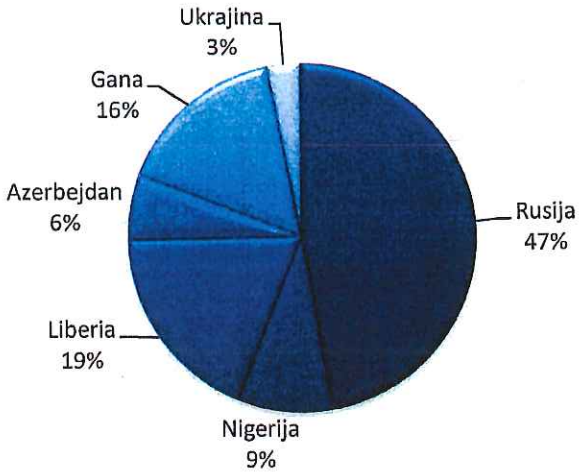

POSLOVI OSIGURANJA IZVOZA U 2013. GODINI

HBOR kao hrvatska izvozno-kreditna agencija već 15 godina obavlja poslove osiguranja izvoza od političkih i komercijalnih rizika u ime i za račun Republike Hrvatske, a koji za cilj imaju poticanje hrvatskog izvoza, internacionalizaciju te povećanje konkurentnosti hrvatskih izvoznika na stranim tržištima.

Poslovi osiguranja izvoza obuhvaćaju niz programa osiguranja kroz koje HBOR može osigurati izvoznikova potraživanja za isporučenu robu i usluge inozemnim kupcima, financijske kredite banaka za pripremu izvoza ili za financiranje kupaca u inozemstvu kao i činidbene garancije izdane po izvoznim poslovima.

U svibnju 2013. godine HBOR je od Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja dobio Rješenje o primjeni klauzule izuzeća za poslove kratkoročnog izvozno kreditnog osiguranja i reosiguranja koji se privremeno smatraju neutrživima s primjenom do 31.12.2018. godine.

HBOR može, temeljem Klauzule izuzeća, osiguravati kratkoročne izvozne kredite te pružati uslugu reosiguranja privatnim kreditnim osigurateljima za one rizike koje oni nisu u mogućnosti reosigurati na privatnom tržištu. Kroz navedenu uslugu HBOR daje dodatni poticaj hrvatskom izvozu te nadopunjuje nedostatak ponude na privatnom tržištu kreditnog osiguranja, a istovremeno poštujući pravila tržišnog natjecanja.

U cilju pružanja što cjelovitije usluge osiguranja izvoza, HBOR također surađuje s drugim nacionalnim izvozno-kreditnim agencijama u cilju uključivanja u projekte u kojima hrvatski izvoznici sudjeluju zajedno s inozemnim partnerima na trećim tržištima.

HBOR je kroz provedbu poslova osiguranja izvoza i prije pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji u srpnju 2013. godine primjenjivao smjernice i regulativu izvozno-kreditnog osiguranja Europske unije poštujući pravila vezano za dozvoljene državne potpore u segmentu izvozno-kreditnog osiguranja.

HBOR, kao i druge izvozno-kreditne agencije u državama članicama Europske unije, kroz poslove osiguranja izvoza posebno nastoji podržati kako izvoz inovacija i novih tehnologija u brodogradnji, željezničkom sektoru, energetici, telekomunikacijama, elektronici i ostalim sektorima od važnosti za gospodarstvo Republike Hrvatske, tako i izvoz koji doprinosi dodatnom zapošljavanju, rastu hrvatskog gospodarstva odnosno promicanju hrvatskih gospodarskih interesa i internacionalizaciji hrvatskih izvoznika.

HBOR je u 2013. godini kroz police osiguranja izvoznicima osigurao 1,92 milijardi kuna izvoznog prometa te je hrvatskim izvoznicima i bankama koje financijski prate izvoznike odobrio pokriće u vrijednosti od 880 milijuna kuna za novougovorene izvozne poslove, od kojih su najznačajniji izvozni poslovi realizirani na tržištima Luksemburga, Turkmenistana i Alžira.

Na dan 31.12.2013. godine bruto izloženost HBOR-a po poslovima osiguranja izvoza iznosila je 1,90 milijardi kuna, što predstavlja smanjenje od 5 posto u odnosu na 31.12.2012. godine, koja je bila rekordna godina po broju zaključenih polica osiguranja izvoza.

Pregled izloženosti po poslovima osiguranja po godinama u mlrd. kuna

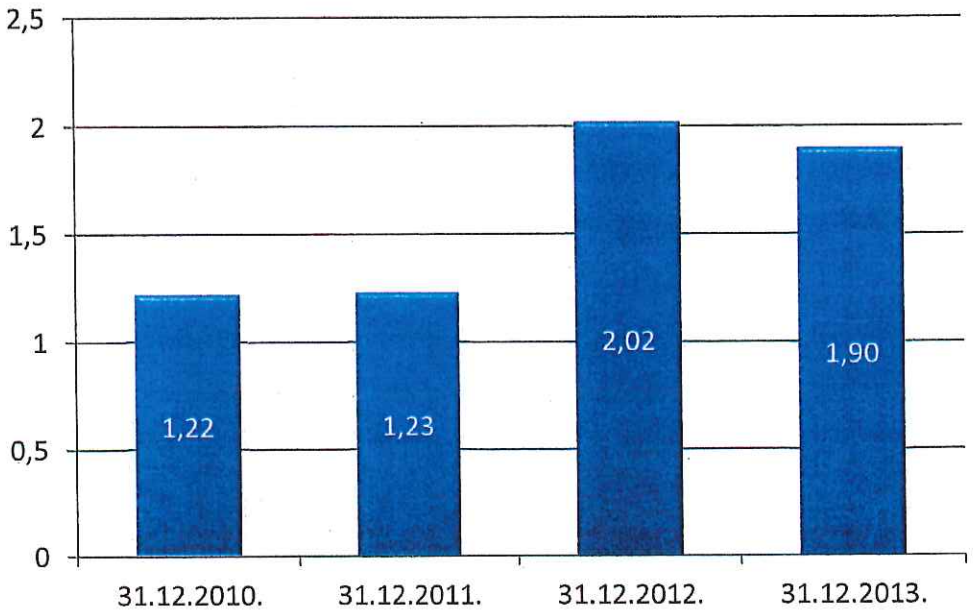

HBOR je kroz programe osiguranja izvoza u 2013. godini podržao izvoz hrvatskih roba i usluga u 51 zemlju svijeta prema ukupno 518 inozemnih kupaca. Na dan 31.12.2013. godine HBOR je imao 583 aktivnih limita osiguranja.

Odobreno osiguranje u 2013. godini, po zemljama

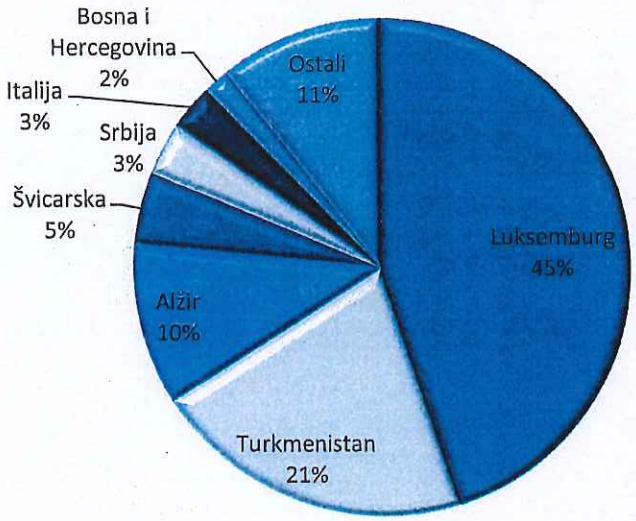

Premije osiguranja i odštete

Po poslovima osiguranja izvoza u 2013. godini naplaćeno je 7,39 milijuna kuna premije osiguranja, što predstavlja smanjenje od 27 posto u odnosu na 2012. godinu. Do smanjenja u iznosu naplaćene premije u 2013. godini došlo je poglavito zbog smanjenja naplaćene premije po poslovima srednjoročno-dugoročnog osiguranja iz razloga smanjene potražnje za navedenim proizvodima te zbog smanjenja premije kratkoročnog reosiguranja iz razloga povlačenja HBOR-a, kao državnog osiguratelja, iz pokrića kupaca iz zemalja za koje je postojala ponuda na privatnom tržištu osiguranja.

Tijekom 2013. godine osiguranicima je isplaćeno 18 odšteta u ukupnom iznosu od 18,12 milijuna kuna. Odštete su posljedica ostvarenja rizika produženog neplaćanja i stečaja kupaca iz Bosne i Hercegovine, Italije, Slovenije, Francuske i Crne Gore te političkog rizika u Iranu.

Ukupna vrijednost isplaćenih odšteta u 2013. godini je manja u odnosu na 2012. godinu kada je isplaćeno 55,33 milijuna kuna, ali je njihov broj znatno veći u usporedbi s 9 odšteta u 2012. godini.

Najveća odšteta u 2013. godini je isplaćena zbog neplaćanja dužnika iz Bosne i Hercegovine te je iznosila 14,93 milijuna kuna što čini 82 posto svih isplaćenih odšteta u 2013. godini.

U 2013. godini je po prvi puta isplaćena odšteta nastala nastupom političkog rizika uslijed EU sankcija i povezane nemogućnosti plaćanja dužnika u Iranu i to po ugovoru o reosiguranju kredita kupcu zaključenim sa OeKB Oesterreichische Kontrollbank AG, Austrija, i SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Slovenija, vezano za projekt u kojem je hrvatski izvoznik sudjelovao zajedno s inozemnim partnerima.

HBOR je u 2013. godini regresno naplatio ukupno 0,85 milijuna kuna od dužnika po ranije isplaćenim odštetama.

Bruto izloženost po vrsti osiguranja na dan 31.12.2013. godine

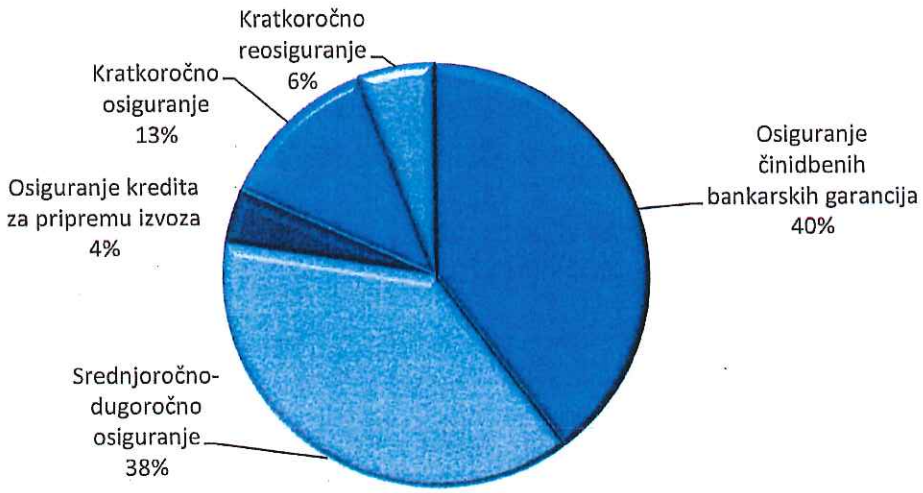

Kratkoročno osiguranje i reosiguranje

HBOR je u 2013. godini osigurao 1,16 milijardi kuna izvoza robe široke potrošnje kroz programe osiguranja i reosiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja i to najviše izvoznicima koji se bave proizvodnjom farmaceutskih proizvoda, staklene ambalaže, proizvoda od metala, proizvoda od drva te trgovinom na veliko.

Najveći osigurani izvozni promet ostvaren je prema kupcima u Ruskoj Federaciji, Srbiji i Sloveniji, a isti je zabilježio smanjenje od 25 posto u odnosu na 2012. godinu uslijed smanjenja iznosa prijavljenog izvoznog prometa od strane osiguranika i smanjenja reosiguranog prometa, što posljedično prati i pad naplaćene premije osiguranja.

U 2013. godini HBOR je svoju ponudu osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja uskladio s najboljom praksom izvozno-kreditnog osiguranja te važećom regulativom Europske unije, čime je dodatno povećana transparentnost i kvaliteta pružanja navedene usluge osiguranicima.

Početkom 2013. godine HBOR je također sukladno važećoj regulativi Europske unije revidirao uvjete reosiguranja s privatnim osiguravajućim društvom specijaliziranim za kreditno osiguranje koji neutržive rizike reosigurava kod HBOR-a kao državnog osiguratelja.

Srednjoročno-dugoročno osiguranje

Za izvoz kapitalnih dobara i usluga tijekom 2013. godine odobreno je 114,82 milijuna kuna limita osiguranja, pri čemu je vrijednosno najznačajnije osiguranje isporuke broda hrvatskog brodogradilišta u Turkmenistan. Osim toga, HBOR je u 2013. godini osigurao izvoz kapitalnih dobara i usluga hrvatskih izvoznika u Alžir, Nigeriju i Irak.

Dodatno, HBOR je u 2013. godini izdao pet neobvezujućih ponuda osiguranja za potencijalne izvozne poslove hrvatskih izvoznika u vrijednosti većoj od 1,2 milijardi kuna.

Osiguranje kredita za pripremu izvoza

Kroz program osiguranja kredita za pripremu izvoza odobreno je pokriće u visini od 15,0 milijuna kuna, čime je bankama omogućeno financiranje izvoznika u fazi proizvodnje robe za izvoz i to najvećim dijelom prema Ukrajini i Indoneziji.

Osiguranje činidbenih bankarskih garancija

Program osiguranja činidbenih bankarskih garancija bio je najtraženiji HBOR-ov program osiguranja u 2013. godini. HBOR je kroz police osiguranja odobrio pokriće bankama po izdanim garancijama u visini 635,78 milijuna kuna, što predstavlja porast od 120 posto u odnosu na 2012. godinu, čime je omogućena realizacija izvoznih poslova na 6 inozemnih tržišta.

Najznačajniji posao osiguranja činidbenih bankarskih garancija u 2013. godini bilo je izdavanje police osiguranja garancije za izvozni posao isporuke broda hrvatskog brodogradilišta u Luksemburg. Osim navedenog posla, HBOR je u 2013. godini izdao police osiguranja garancija za izvozne poslove u Alžiru, Švicarskoj, Srbiji i Sloveniji.

PRIBAVLJANJE SREDSTAVA: OSIGURANI POVOLJNI IZVORI FINANCIRANJA

Uspješna suradnja Europske investicijske banke (EIB) i HBOR-a započela je 2001. godine. Do danas su EIB i HBOR zaključili devet ugovora o zajmu u iznosu od 1,36 milijardi eura. U siječnju 2013. godine HBOR je s EIB-om potpisao prvu tranšu Ugovora o zajmu u iznosu od 250 milijuna eura za financiranje malog i srednjeg poduzetništva te srednje kapitaliziranih poduzeća. Druga tranša Ugovora o zajmu u iznosu od 250 milijuna eura zaključena je u srpnju 2013. godine. U prosincu 2013. godine EIB je odobrio novi zajam HBOR-u za financiranje obnove hotela te izgradnje i obnove pratećih hotelskih objekata smještenih na području Dubrovnika (mjesta Mlini i Srebreno) u iznosu od 25 milijuna eura koji je potpisan u siječnju 2014. godine.

U srpnju 2013. godine HBOR je sa KfW IPEX-om sklopio tri Ugovora o zajmu namijenjena financiranju izgradnje vjetroelektrana na području Republike Hrvatske u ukupnom iznosu od 57 milijuna eura.

Početkom srpnja 2013. godine potpisan je Ugovor o zajmu u iznosu od 90 milijuna eura s Razvojnom bankom Vijeća Europe (CEB) namijenjen financiranju projekata mikro, malih i srednjih poduzeća, lokalne i regionalne samouprave i/ili drugih subjekata javnog sektora u Republici Hrvatskoj. Potpisivanjem ovog zajma nastavljena je suradnja CEB-a i HBOR-a koja je započela 2001. godine od kada je zaključeno pet ugovora u ukupnom iznosu od 248 milijuna eura.

U izvještajnom razdoblju, HBOR je, sukladno sporazumu s Deutsche Bank AG London Branch i J.P. Morgan Securities PLC (glavni organizatori), dana 13. kolovoza 2013. godine izdao obveznice u iznosu od 150 milijuna eura na rok od 6 godina i 9 mjeseci uz fiksnu kamatnu stopu od 6%. Dospijeće obveznica je jednokratno, 8. svibnja 2020. godine. Kamate su plative jednogodišnje unatrag. Obveznice su uvrštene na Vienna Stock Exchange.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Temeljem Zakona o HBOR-u, Banka je dužna rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru rukovodeći se načelima bankarskog poslovanja. Banka u procesu upravljanja rizicima kontinuirano obavlja kontrolu, utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje i nadzor rizika kojima je u poslovanju izložena ili bi mogla biti izložena. Način, postupci i učestalost procjene, odnosno mjerenja rizika propisani su internim aktima Banke. U svakodnevnom poslovanju Banka upravlja kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom u knjizi banke, valutnim rizikom, operativnim rizikom i rizikom eksternalizacije putem politika, procedura, metodologija, pravilnika, limita te kontrola.

Banka ima funkcionalno i organizacijski odvojenu i neovisnu organizacijsku jedinicu za kontrolu rizika u poslovanju koja je neposredno odgovorna Upravi. Ova organizacijska jedinica odgovorna je za kontrolu, utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje i nadzor rizika kojima je Banka u svom poslovanju izložena ili bi mogla biti izložena. Svoju funkciju ostvaruje i analizom, davanjem prijedloga i preporuka za adekvatno upravljanje izloženošću kreditnim i nekreditnim

rizicima, zatim razvojem politika, procedura i metodologija vezanih za rizike, predlaganjem i praćenjem poštivanja usvojenih limita izloženosti, izvješćivanjem Uprave i nadležnih odbora o rizicima i sl.

Pri procjeni, odnosno mjerenju rizika Banka uvažava povijesne podatke, planove poslovanja, trenutne i očekivane tržišne uvjete te specifičnosti Banke kao posebne financijske institucije. O rezultatima mjerenja i procjene te provedenih analiza iz područja rizika izvještavaju se odbori za upravljanje rizicima, Uprava i Nadzorni odbor. Utvrđen je sustav limita za upravljanje, praćenje i kontrolu kreditnog rizika, rizika likvidnosti, kamatnog rizika u knjizi banke i valutnog rizika. Banka provodi analize osjetljivosti i analize scenarija pod pretpostavkom promjene jednoga, odnosno više faktora rizika u redovnim i stresnim okolnostima te se o rezultatima istih izvještavaju nadležna tijela HBOR-a. Kontinuirano se razvijaju sustavi pro-aktivnog upravljanja rizicima radi smanjenja potencijalnih budućih rizika.

Uprava HBOR-a odgovorna je za provođenje strategije upravljanja rizicima te uspostavljanje i provođenje učinkovitog i pouzdanog sustava upravljanja svim rizicima. Za ostvarenje svoje funkcije Uprava je svoja ovlaštenja delegirala na tri odbora za upravljanje rizicima:

- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom - upravlja rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom u knjizi banke i valutnim rizikom u okviru propisanih politika i procedura kojima je regulirano ovo područje
- Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika - upravlja kreditnim rizikom u okviru propisanih politika, procedura i ostalih internih akata vezanih uz kreditni rizik
- Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a - upravlja resursima informacijskog sustava uz primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijske tehnologije.

Strategija upravljanja rizicima usmjerena je prema postizanju i održavanju kvalitetnog i efikasnog sustava upravljanja rizicima usklađenog s domaćim i stranim bankarskim praksama te preporukama Hrvatske narodne banke, europske regulative i Baselskog odbora primjenjivim na HBOR kao posebnu financijsku instituciju.

Kreditni rizik

Pod kreditnim rizikom podrazumijeva se gubitak do kojeg dolazi uslijed potpunog ili djelomičnog neispunjenja odnosno nepravovremenog ispunjenja financijske obveze po dospijeću od strane klijenta.

Banka kontrolira kreditni rizik putem kreditnih politika, pravilnika i propisanih procedura rada u kojima su utvrđeni sustavi unutarnjih kontrola s ciljem preventivnog djelovanja na rizik.

Uprava HBOR-a vodi konzervativnu politiku upravljanja kreditnim rizikom. Sustav upravljanja kreditnim rizikom čini najvažniji dio poslovne politike HBOR-a i bitan je činitelj njezine strategije poslovanja zbog čega je ovo područje regulirano posebnim aktom - Procedurama upravljanja kreditnim rizikom, koji se primjenjuje na sve faze kreditnog procesa (od razvoja novih bankarskih proizvoda, zahtjeva za kredit, praćenja poslovanja klijenta do konačne otplate kredita). Procedure upravljanja kreditnim rizikom su sveobuhvatan dokument koji obuhvaća zasebne metodologije namijenjene ocjeni različitih ciljnih skupina klijenata.

U svrhu ublažavanja kreditnog rizika i smanjenja troškova poslovanja, a sukladno Zakonu o HBOR-u, dio svojih plasmana Banka odobrava putem poslovnih banaka koje snose rizik povrata plasmana krajnjeg korisnika. Svi izravni plasmani uglavnom su osigurani hipotekom na nekretninama te, ako je to moguće, kao osiguranje od kreditnog rizika Banka pribavlja jamstvo HAMAG INVEST-a te ostale vrste jamstava i garancija. Ovisno o vrsti instrumenta osiguranja, kreditnom programu, općim uvjetima osiguranja ili odluci nadležnog tijela, Banka je odredila potreban omjer plasmana i osiguranja.

Banka kroz razvojne programe kreditiranja obuhvaća područje cijele Republike Hrvatske s naglaskom na područja posebne državne skrbi. Kreditni rizik je rasprostranjen po geografskim područjima, djelatnostima, sektorima te kreditnim programima. Banka nastoji izbjeći pretjeranu koncentraciju kreditnog rizika te povoljnijim uvjetima i novim kreditnim programima (proizvodima) potaknuti razvoj slabije razvijenih područja Republike Hrvatske u skladu s državnom strategijom razvoja pojedinih djelatnosti.

Rizik likvidnosti, valutni rizik i kamatni rizik u knjizi banke

Kroz djelovanje Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Banka osigurava kvalitetno upravljanje rizikom likvidnosti te valutnim rizikom i kamatnim rizikom u knjizi banke. Upravljanje ovim rizicima podrazumijeva svođenje kamatnog i valutnog rizika te rizika likvidnosti na najmanju mjeru. Izravnim i neizravnim uključivanjem većine organizacijskih jedinica Banke u rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom nastoji se osigurati kvalitetan, integriran i sveobuhvatan sustav upravljanja rizicima.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik financijskog gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Banke da podmiri svoje novčane obveze o dospijeću. Temeljna načela i principi upravljanja rizikom likvidnosti HBOR-a utvrđeni su internim aktima te odlukama i zaključcima Nadzornog odbora, Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti, Banka je uspostavila sustav limita te prati i kontrolira njihovo poštivanje, održava potrebnu razinu rezerve likvidnosti, kontinuirano prati tekuću i planiranu likvidnost, osigurava dostatna kunska i devizna sredstva potrebna za pravovremeno podmirenje obveza te za isplate po odobrenim kreditima i planiranim odobrenjima kredita. Pri upravljanju rizikom likvidnosti Banka prati i nastoji postići ročnu usklađenost postojećih i planiranih plasmana i njihovih izvora. Banka nema depozite građana te nije izložena velikim dnevnim oscilacijama likvidnosti. Praćenje rizika likvidnosti Banka provodi i kroz analize scenarija i analize osjetljivosti pod pretpostavkom redovnih i stresnih uvjeta poslovanja. Procedurama su utvrđeni signali ranog upozorenja te postupci u slučaju naznake, kao i nastupa krize likvidnosti.

Kamatni rizik u knjizi banke

Kamatni rizik u knjizi banke je financijski rizik koji nastaje zbog kamatne neusklađenosti u vrijednosti i dospijeću kamatno osjetljive imovine, obveza i glavnice, te izvanbilančnih stavki. Temeljna načela i principi upravljanja kamatnim rizikom Banke utvrđeni su internim aktima te odlukama i zaključcima Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Za mjerenje i praćenje kamatnog rizika Banka provodi analizu kamatnog jaza. Kamatni jaz izrađuje se za određena razdoblja prema mogućnosti promjene kamatnih stopa i prikazuje osjetljivost Banke na promjene kamatnih stopa. Provodi se i detaljna razrada kamatnih stopa po valuti, vrsti i visini kamatne stope te se izrađuju projekcije kretanja prosječnih ponderiranih kamatnih stopa izvora i plasmana. Ovisno o razini kamatnog jaza odlučuje se o vrstama kamatnih stopa budućih zaduženja i plasmana, sve s ciljem svođenja jaza na najmanju razinu. Pored usklađivanja kamatnih stopa izvora i plasmana prate se trenutni tržišni uvjeti i prognoze kretanja osnovnih tržišnih pokazatelja.

HBOR kao posebna financijska ustanova nije profitno orijentiran te se ne bavi trgovanjem derivatima. Derivate može koristi samo u svrhu zaštite svojih pozicija.

Valutni rizik

Valutni rizik označava izloženost banke promjenama deviznih tečajeva te proizlazi prije svega iz valutne neusklađenosti imovine, obveza i glavnice, čija je moguća posljedica nastanak troškova i/ili neostvarenje planiranih prihoda. Temeljna načela i principi upravljanja valutnim rizikom HBOR-a utvrđeni su internim aktima te odlukama i zaključcima Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Postavljene su metode za mjerenje, odnosno procjenu, praćenje i upravljanje valutnim rizikom, utvrđeni su limiti, postupci u slučaju naznake, kao i nastupa krize te su definirana izvješća potrebna za cjelovito ovladavanje ovim rizikom.

Za mjerenje izloženosti valutnom riziku Banka prati otvorenost devizne pozicije. Osim dnevnog praćenja otvorenosti devizne pozicije i projiciranja njezinog kretanja, Banka za potrebe procjene i mjerenja valutnog rizika koristi i VaR model kao pomoćni model te redovito izvještava nadležna tijela o najvećim potencijalnim gubicima po značajnim valutama. Provode se analize scenarija i analize osjetljivosti pod pretpostavkom redovnih i stresnih uvjeta poslovanja.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka čiji su uzrok neadekvatni ili neuspjeli interni procesi, ljudi, sustavi ili vanjski događaji.

Posebnost operativnog rizika u odnosu na druge vrste rizika očituje se kroz prisutnost istog u cijeloj organizaciji i upravljanje njime u svim organizacijskim dijelovima Banke.

Banka ima uspostavljen okvir za upravljanje operativnim rizikom usklađen s regulativom HNB-a primjenjivom na poslovanje Banke i dobrim bankarskim praksama u dijelu upravljanja rizicima.

Temeljna načela upravljanja operativnim rizikom utvrđena su krovnim aktom Politike upravljanja operativnim rizikom, uspostavljena je struktura upravljanja i odgovornosti u sustavu, utvrđen pristup za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik te uspostavljen sustav izvještavanja.

Za praćenje i nadziranje rada informacijskog sustava zadužen je Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a čiji je osnovni cilj upravljanje resursima informacijskog sustava uz uspostavljanje odgovarajuće razine učinkovitosti i sigurnosti informacijskog sustava kako bi se osiguralo, između ostalog, primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijske tehnologije. Nadzor nad sigurnošću informacijskog sustava obavlja funkcija kontrole sigurnosti informacijskog sustava. U okviru ove funkcije u 2013. godini uspostavljen je sustav upravljanja kontinuitetom poslovanja.

Rizik eksternalizacije

Eksternalizacija je ugovorno povjeravanje obavljanja aktivnosti HBOR-a pružateljima usluga, a koje bi Banka inače obavljala sama. Eksternalizacija se provodi s ciljem snižavanja troškova poslovanja, postizanja više razine usluga i korištenja specijaliziranih stručnih znanja pružatelja usluga za obavljanje svakodnevnih djelatnosti.

Banka upravlja rizikom eksternalizacije temeljem internih akata usklađenih s regulativom HNB-a i dobrim bankarskim praksama primjenjivom na njezino poslovanje. Internim aktima kojima je propisano upravljanje ovim rizikom utvrđeni su postupci provođenja

eksternaliziranih aktivnosti, upravljanje odnosima s pružateljima usluga te svođenje rizika na najmanju mjeru.

Uspostavljena je centralna evidencija o eksternaliziranim aktivnostima o kojima se godišnje izvještava Uprava i Nadzorni odbor Banke.

KONTROLA I REVIZIJA

Kontrola i revizija dio je sustava nadzora HBOR-a zadužen za praćenje ukupnog poslovanja temeljenog na zakonitosti i internim aktima HBOR-a, koji se provodi primjenom standarda interne revizije. Kontrola i revizija organizacijski je nezavisna u obavljanju poslova te samostalno određuje način rada, izvještavanja, nalaza, mišljenja i preporuka. Za svoj rad odgovara administrativno Upravi, a funkcionalno Revizorskom i Nadzornom odboru HBOR-a koje izvješćuje tromjesečno odnosno polugodišnje. Temeljem izvješća o reviziji, na prijedlog Kontrole i revizije, Uprava donosi potrebne odluke za poduzimanje korektivnih mjera i aktivnosti. S nalazima revizija obavljenih tijekom 2013. godine, kao i o statusu danih preporuka i poduzetim aktivnostima Uprava, Revizorski i Nadzorni odbor upoznati su u okviru redovitog izvještavanja o radu Kontrole i revizije.

FUNKCIJA PRAĆENJA USKLAĐENOSTI

Funkcija praćenje usklađenosti uspostavljena je kao neovisna i trajna funkcija. Poslovi praćenja usklađenosti uključuju utvrđivanje i procjenu rizika usklađenosti kojem je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen, savjetovanje Uprave i drugih odgovornih osoba o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila uključujući i informiranje o aktualnostima iz tih područja.

Funkcija praćenja usklađenosti vrši procjenu učinaka koje će na poslovanje HBOR-a imati izmjene relevantnih propisa, procjenjuje usklađenost novih proizvoda ili novih postupaka s relevantnim zakonima i propisima kao i s izmjenama propisa, savjetuje u dijelu pripreme obrazovnih programa vezanih za usklađenost, te vodi postupke rješavanja po prigovorima potrošača. Funkcija praćenja usklađenosti podnosi periodička izvješća Upravi, Revizorskom i Nadzornom odboru HBOR-a.

LJUDSKI POTENCIJALI

U strategiji razvoja ljudskih potencijala svakom se pojedincu nastoji omogućiti ostvarenje osobnog i profesionalnog potencijala, kako bi se razvili i zadržali stručni, motivirani i zadovoljni zaposlenici koji su važan dio procesa društveno odgovornog financiranja i uspješnog poslovanja banke.

Uz brojne mjere upravljanja ljudskim potencijalima koje Hrvatska banka za obnovu i razvitak već dugi niz godina provodi i neprestano usavršava, već se tri godine provodi i program interne obuke novozaposlenih i pripravnika, kojem je cilj uvođenje u posao te stjecanje znanja i vještina zaposlenika. Kroz različite interno osmišljene programe, posebno obučeni zaposlenici (interni treneri) iz različitih organizacijskih jedinica svojim suradnicima uključenima u program prenose važne informacije iz svog područja rada, čime se nastoji unaprijediti komunikacija, razumijevanje i suradnja unutar banke te pružiti zaposlenicima šira slika o svrsi i načinu poslovanja čitave organizacije. Provode se i interne edukacije ciljano usmjerene na pojedine skupine zaposlenika za razvoj vještina potrebnih u radu.

Kao priznanje za kvalitetu provođenja HR procesa Hrvatska banka za obnovu i razvitak redovito provodi recertifikaciju za zadržavanje Certifikata Poslodavac Partner, kojeg dodjeljuje Selectio d.o.o. za izvrsnost u upravljanju ljudskim potencijalima.

HBOR zadržava strukturu visokoobrazovanih zaposlenika, a njihov udio iz godine u godinu je u blagom porastu. Na dan 31.12.2013., od ukupno 295 zaposlenika, njih čak 84,41 posto je visokoobrazovano, a prosječna dob zaposlenika u 2013. godini bila je 41 godina.

Organizacijska struktura HBOR-a

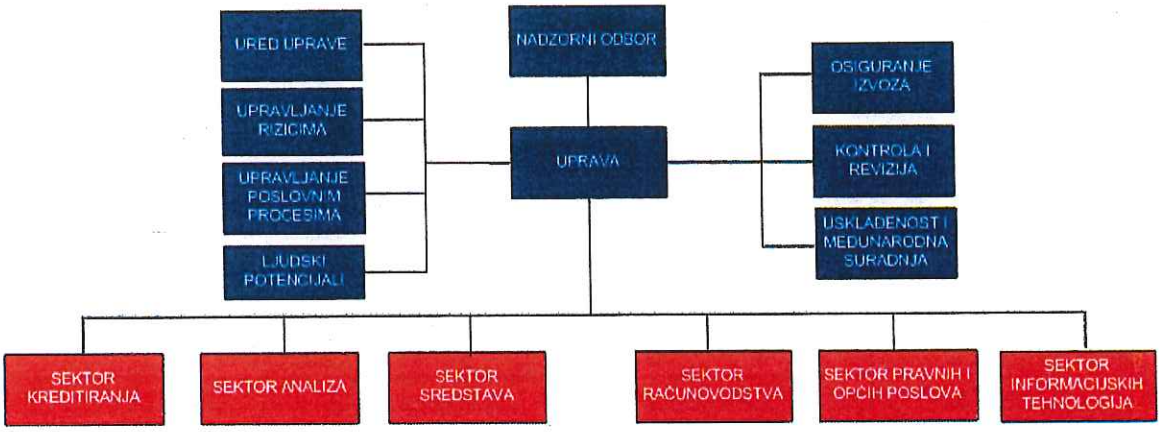

OSTALE AKTIVNOSTI

U 2013. godini HBOR je organizirao humanitarnu aktivnost namijenjenu pomaganju socijalno ugroženim građanima kojom su osigurani paketi pomoći. Kroz navedenu aktivnost podržane su temeljne vrijednosti HBOR-a kao institucije, koja kroz rad na zajedničkom humanitarnom projektu, pomažući potrebitima ujedno gradi i jača povezanost među članovima timova.

U ožujku 2013. godine objavljeno je Izvješće o društvenoj odgovornosti Hrvatske banke za obnovu i razvitak za razdoblje 2011. - 2012. godine, a koje je četvrto izvješće HBOR-a o načinu i napretku primjene načela UN Global Compact-a, u području ljudskih prava, radnih prava, okoliša i borbe protiv korupcije. U budućem razdoblju HBOR uvodi godišnju dinamiku izvještavanja o društvenoj odgovornosti.

U travnju 2013. godine HBOR je u suradnji sa Svjetskom bankom i BICRO-om organizirao jednodnevnu stručnu radionicu operativne razine o ispitivanju mogućnosti osnivanja fonda rizičnog kapitala u Hrvatskoj. Cilj je radionice bio je ispitivanje preduvjeta za donošenje odluke o pokretanju inicijative osnivanja kao i budućoj strukturi fonda. Na radionici su sudjelovali predstavnici međunarodnih financijskih institucija, državnih tijela, mogućih investitora u fond rizičnog kapitala, moguća društava za upravljanje fondom te društava koja imaju potrebu za ovakvom vrstom ulaganja.

U suradnji sa Ekonomskim fakultetom u Rijeci tijekom 2013. godine pokrenut je zajednički projekt – Studentska poduzeća, u okviru kojeg će Ekonomski fakultet otvoriti studentska poduzeća uz potporu HBOR-a, na temelju ideja i poslovnih planova sadašnjih ili bivših studenata, a sve u cilju poticanja poduzetništva i otvaranja novih radnih mjesta.

U listopadu 2013. godine potpisan je Sporazum o poslovnoj suradnji između HBOR-a i Istarske razvojne agencije (IDA) u okviru programa jamstvenog fonda za prerađivačku industriju i inovacije u prerađivačkoj industriji za 2013. godinu po programima financiranja. Sporazumom je poduzetnicima početnicima te poduzetnicima koji se bave proizvodnjom i ulažu na području Istarske županije omogućeno korištenje jamstva IDA-e za kredite poslovnih banaka OTP banke d.d. i Istarske kreditne banke Umag d.d. po programima HBOR-a.

U prosincu 2013. godine potpisan je Sporazum o suradnji na programima financiranja između HBOR-a i Garancijske agencije Varaždinske županije (GARA) kojim je poduzetnicima početnicima i poduzetnicima koji se bave proizvodnjom i ulažu na području Varaždinske županije omogućeno korištenje jamstava GARA-e za kredite poslovnih banaka po programima HBOR-a.

Područni uredi

Tijekom godine Područni uredi su sudjelovali u brojnim aktivnostima i prezentacijama programa kreditiranja HBOR-a te na raznim informativnim skupovima i sajamskim priredbama namijenjenim razvoju poduzetništva kako slijedi:

Područni ured	Prezentacije	Sajmovi	Info-dani	Radionice
PU za Dalmaciju, Split	41	1	12	2
PU za Primorje i Gorski Kotar, Rijeka	**45**	**1**	**0**	**3**
PU za Istru, Pula	21	3	0	3
PU za Liku, Gospić	**18**	**0**	**19**	**5**
PU za Slavoniju i Baranju, Osijek	30	4	12	4
UKUPNO	**155**	**9**	**43**	**17**

Područni uredi su u 2013. godini održali 155 prezentacija kreditnih programa i aktivnosti HBOR-a. S obzirom na iskazani interes poduzetnika-početnika za pokretanjem samostalnog poslovanja i samozapošljavanje, nakon uvođenja kreditnog programa Mladi poduzetnici, održano je ukupno 39 prezentacija namijenjenih ciljnim skupinama početnika, mladih i žena poduzetnica.

Na jednom od sajmova (SASO, Split) HBOR tradicionalno sudjeluje već 12 godina, a uobičajena je suradnja HBOR-a i poduzetnika koji su koristili sredstva HBOR-a za dugoročno financiranje ili izvoznika, na način da im HBOR osigura besplatnu sajamsku promidžbu. Ovu mogućnost prošle godine su koristila četiri poduzetnika, a do sada ukupno 42 poduzetnika.

Tijekom 2013. godine područni uredi su realizirali ukupno 17 radionica za unapređenje financijske pismenosti poduzetnika, uglavnom u skupini početnika, žena i mladih poduzetnika u suradnji s područnim uredima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i centrima za poduzetništvo, a tijekom 2014. godine planira se održati najmanje 2 takve radionice na području svakog ureda.

Područni uredi su također bili uključeni i na 11 radionica Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova, predstavljanjem aktivnosti i iskustava HBOR-a u financiranju EU projekata.

HBOR je uključen u projekt Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU kojeg provodi UNDP Hrvatska s ciljem identifikacije projekata koji bi bili kandidati za EU fondove u tri najnerazvijenije županije u RH: Ličko-senjska, Karlovačka i Sisačko-moslavačka. Niz radionica održano je u 2013. godini, na kojima je sudjelovao Područni ured za Liku, a nastavak aktivnosti se očekuje i u 2014.

U okviru poslovne suradnje s Ekonomskim fakultetom u Splitu od 2010. godine, Područni ured za Dalmaciju nastavio je sudjelovati u organizaciji i izvođenju Studentske polovne akademije. U četiri godine održavanja Akademije 53 polaznika završnih godina studija na različitim fakultetima Sveučilišta u Splitu, izradilo je i neovisnom povjerenstvu predstavilo ukupno 18 poduzetničkih projekata. Na temelju tri projekata pokrenuto je samostalno poslovanje, a dijelu polaznika stečeno iskustvo omogućilo je zapošljavanje neposredno nakon završetka studija.

Međunarodna suradnja

HBOR posebnu pažnju posvećuje uspostavljanju i održavanju uspješnih odnosa s međunarodnim financijskim institucijama, razvojnim bankama, izvozno-kreditnim agencijama te poslovnim bankama kao što su Europska udruga javnih banaka (EAPB), Udruženje banaka Srednje i Istočne Europe (BACEE), Praški klub, UN-ov Program zaštite okoliša (UNEP FI), UN Global Compact, Mreža europskih financijskih institucija za malo i srednje poduzetništvo (NEFI), više bilateralnih trgovinskih komora te kao jedan od osnivača u radu Europske udruge dugoročnih investitora (ELTI).

Razdoblje 2013. godine osobito su obilježile aktivnosti u okviru ELTI-a, Europske investicijske banke (EIB), Europskog investicijskog fonda (EIF) i Međunarodnog kluba za financiranje razvoja (IDFC). ISLTC, koji je dosada funkcionirao kao klub postao je u srpnju 2013. godine Europska udruga dugoročnih investitora (ELTI). Na prvog godišnjoj skupštini Anton Kovačev, predsjednik Uprave HBOR-a je izabran za potpredsjednika ELTI-a, a Branimir Berković, izvršni direktor HBOR-a je postao članom Upravnog odbora ELTI-a.

Nadalje, u travnju 2013. godine HBOR-u je pripala čast biti domaćinom jednodnevne radionice te sastanka Stalne radne skupine NEFI-a koji je organiziran u Dubrovniku. Na radionici je održana prezentacija o HBOR-ovoj strategiji i praksi u marketingu i odnosima s javnošću, komunikacijskoj strategiji KfW-a, te prezentacija na temu marketinga i stečenog iskustva kao i prakse u poslovnoj komunikaciji AWS-a.

U rujnu 2013. godine HBOR je potpisao Sporazum o suradnji s Latvijskom Hipoteku bankom. Ovaj Sporazum potpisan je s ciljem uspostavljanja okvira za buduću suradnju između HBOR-a i Hipoteku banke. U okviru suradnje HBOR je za predstavnike Hipoteku banke održao jednodnevnu radionicu o svom radu.

U travnju i listopadu 2013. godine, HBOR je u okviru delegacije Republike Hrvatske sudjelovao na Proljetnoj i Godišnjoj skupštini Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda u Washingtonu, a u svibnju na Godišnjem forumu Europske banke za obnovu i razvoj koji se održao u Istanbulu.

Povodom održavanja Godišnje skupštine Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda HBOR je u listopadu 2013. godine sudjelovao na godišnjem sastanku na visokoj razini članica IDFC-a kojem je prisustvovao i generalni tajnik UN-a Ban Ki-moon. Na godišnjem sastanku je predsjedništvo IDFC-a usvojilo novi radni program za 2014. godinu. Aktivnosti će biti usmjerene prema održivom razvoju, posebice zelenom (ekološkom) i društvenom razvoju, s ciljem pružanja značajnog doprinosa poticanju iskorištavanja potencijala na područjima ublažavanja klimatskih promjena u zemljama u kojima su njegovi članovi aktivni, financiranju infrastrukture, društvenog razvoja i ublažavanja siromaštva, tzv. zelenog bankarstva i financiranju inovacija.

U rujnu je održana i 12. Međunarodna konferencija o poticanju izvoza. Sudionici ovog značajnog događaja bili su predstavnici europskih institucija, Vlade Republike Hrvatske, predstavnici vodećih hrvatskih izvoznika, banaka, izvozno-kreditnih agencija te međunarodnih financijskih institucija kojima je omogućena razmjena znanja i iskustava te stvaranje novih kontakata i prilika za suradnju. Ovogodišnja konferencija je prikazala trendove i kretanja u financiranju izvoza iz perspektive financijskih institucija te potaknula diskusiju na temu konkurentnosti hrvatskih proizvoda u svrhu jačanja izvoza.

U listopadu 2013. godine na inicijativu Ministarstva vanjskih i europskih poslova potpisan je Sporazum o suradnji između HBOR-a i Grčke izvozno-kreditne agencije (ECIO). Ovaj Sporazum potpisan je s ciljem uspostavljanja okvira za buduću suradnju između HBOR-a i ECIO-a u poticanju trgovine i investicija između Grčke i Republike Hrvatske, sudjelovanju te pružanju usluga u zajedničkim projektima na tržištima trećih zemalja.

Budući da se Bugarska razvojna banka (BDB) planira reorganizirati po modelu HBOR-a, u studenom 2013. godine na zamolbu predstavnika BDB-a održana je dvodnevna radionica o poslovanju HBOR-a i radu različitih organizacijskih jedinica HBOR-a.

Upravljanje poslovnim procesima

Tijekom 2013. godine Banka je uz konzultantsku pomoć uspješno izvela projekt modeliranja, analize i dizajna poslovnih procesa, koji osigurava alate i metode za podizanje učinkovitosti, kvalitete poslovanja i poslovnih procesa, uz usklađivanje sa obvezujućim propisima, normama i standardima kroz postupno i sustavno upravljanje poslovnim promjenama svih sudionika banke (razvoj/unaprjeđenje aplikativne podrške, interna revizija, sigurnost sustava, upravljanje ljudskim resursima, usklađenosti, upravljanju rizicima...). Time su osigurane pretpostavke za kontinuirano unapređenje poslovanja banke.

Javnost rada

HBOR javnost rada smatra važnom pretpostavkom za vjerodostojnost svog djelovanja. Stoga osobitu pozornost posvećuje što potpunijem i razumljivijem informiranju javnosti o svojim ciljevima i mjerama za njihovo ostvarivanje, kao i o rezultatima svojih aktivnosti, poštujući pri tome i vodeći računa o propisanoj bankovnoj tajni i njezinoj funkciji. Primjenom različitih oblika informiranja HBOR je i tijekom 2013. godine redovito obavještavao javnost o svim važnijim aktivnostima. U izvještajnoj godini HBOR je objavio trinaest priopćenja za javnost, održano je devet konferencija za medije na kojima je javnost informirana o poslovanju, postignutim poslovnim rezultatima, uvođenju novih i izmjenama postojećih programa. Na Internet stranicama Banke javnosti su dostupne sve informacije o radu osim onih koje podliježu bankovnoj tajni sukladno Zakonu o kreditnim institucijama, članku 168. i 169. Tijekom izvještajne godine objavljeno je trideset i sedam postupaka javne nabave u

elektroničkom oglasniku javne nabave, a od kolovoza 2010. godine sve objave natječaja nalaze se i na web stranicama HBOR-a, www.hbor.hr. Tijekom 2013. godine zaprimljen je jedan zahtjev za dostavu informacija sukladno članku 25. Zakona o pravu na pristup informacijama.

GRUPA HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE

HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE D.D. I POSLOVNI INFO SERVIS D.O.O.

Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. (u nastavku HKO ili Društvo) je dioničko društvo za osiguranje specijalizirano isključivo za osiguranje kratkoročnih potraživanja (rokovi plaćanja do 180 dana, iznimno do 1 godine) nastalih temeljem prodaje roba i usluga među poslovnim subjektima. Osiguravaju se politički i komercijalni rizici.

U 2013. godini HKO je u ponudi imalo dva osnovna proizvoda osiguranja: osiguranje izvoznih potraživanja i osiguranje domaćih potraživanja.

HKO je 26. listopada 2010. godine osnovalo Poslovni info servis d.o.o., čime je HKO počelo poslovati kao Grupa Hrvatsko kreditno osiguranje (u daljnjem tekstu Grupa HKO) i iskazivati konsolidirane financijske podatke. Poslovni info servis d.o.o. (u daljnjem tekstu PIS) unutar Grupe je zadužen za provedbu analize i ocjene kreditnih rizika u vezi s poslovima osiguranja.

Na dan 31.12.2013. Grupa HKO je zapošljavala 14 djelatnika, od čega je 11 bilo zaposleno u Hrvatskom kreditnom osiguranju d.d., a 3 u društvu PIS. Trinaest zaposlenika Grupe HKO imaju visoku stručnu spremu, a jedan zaposlenik srednju stručnu spremu.

Vlasnička struktura

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je 100%-tni vlasnik HKO-a.

Upravljanje

Statutom Društva uređuje se pravni status, ustrojstvo i upravljanje Društvom te druga pitanja značajna za poslovanje Društva kao i ostala usklađenja sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i Zakonu o osiguranju.

Organi upravljanja Društvom su:

Uprava

Nadzorni odbor

Glavna skupština

Osobe ovlaštene za zastupanje

Uprava

Uprava HKO-a je dana 22.8.2013. promijenjena te je djelovala u sljedećem sastavu:

Uprava HKO-a nakon 22.8.2013.:

Edvard Ribarić, predsjednik Uprave

Ksenija Sanjković, članica Uprave

Uprava HKO-a do 22.8.2013.:

Edvard Ribarić, predsjednik Uprave

Branka Perišić, zamjenica člana Uprave

Prokuristica

Ružica Adamović

Nadzorni odbor HKO-a

Nadzorni odbor HKO-a je dana 28.10.2013. promijenjen te je djelovao u sljedećem sastavu:

Nadzorni odbor HKO-a od 28.10.2013.:

Branimir Berković, predsjednik Nadzornog odbora

Ante Artuković, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora

Marija Jerkić, članica Nadzornog odbora

Andreja Mergeduš, članica Nadzornog odbora

Nadzorni odbor HKO-a do 28.10.2013.:

Branimir Berković, predsjednik Nadzornog odbora

Ante Artuković, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora

Branka Perišić, članica Nadzornog odbora

Marija Jerkić, članica Nadzornog odbora

Andreja Mergeduš, članica Nadzornog odbora

Poslovni info servis d.o.o.

Tijekom 2013. funkciju direktorice PIS-a obavlja Ružica Adamović.

Revizorski odbor HKO-a

Revizorski odbor HKO-a je djelovao u sljedećem sastavu:

Marija Jerkić, Predsjednica

Andreja Sekušak, zamjenica Predsjednice

Ante Artuković, član

Izvještavanje nadzornih tijela

Društvo je tijekom 2013. godine redovito izvještavalo nadzorna tijela sukladno Zakonu o osiguranju, pravilnicima Hrvatske agencije za nadzor financijskih institucija i drugim važećim propisima o svim relevantnim činjenicama i promjenama u Društvu. Društvo je uredno odgovaralo na sve zahtjeve nadzornih tijela u smislu kontrole poslovanja i dostave podataka Društva.

POSLOVANJE U 2013. GODINI

Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. je 2013. godinu završilo s 47 zaključenih Ugovora o osiguranju od čega se 35 Ugovora o osiguranju odnosi na osiguranje izvoznih potraživanja, dok se 12 Ugovora o osiguranju odnose na osiguranje domaćih potraživanja. Osiguranjem su pokrivena 1564 kreditna limita, 57,7 posto više u odnosu na prethodnu godinu. U ukupnoj strukturi limita, na domaća potraživanja se odnosi 852 kreditna limita, a 712 kreditnih limita odnosi se na izvozna potraživanja prema kupcima u 46 zemalja svijeta.

IZLOŽENOST PO ZEMLJAMA PREMA IZNOSU LIMITA NA 31.12.2013.

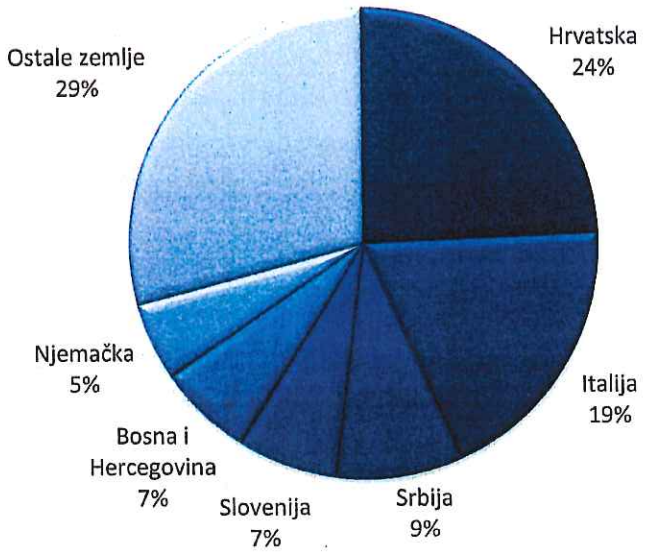

Ukupni volumen osiguranih poslova u 2013. godini iznosio je 2.669,9 milijuna kuna.

Ukupno zaračunata premija u 2013. godini iznosila je 9,0 milijuna kuna što predstavlja porast od 17,3 posto u odnosu na 2012. godinu kada je iznosila 7,7 milijuna kuna. Ostvareni iznos ukupno zaračunate premije je u skladu s planiranom vrijednošću.

Društvo je u 2013. godini isplatilo 11 šteta, a ukupni iznos likvidiranih šteta iznosio je 3.077 tisuća kuna. Štete su isplaćene za kupce u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Engleskoj, Italiji, Sloveniji i Hrvatskoj. Kvota šteta u 2013. godini iznosila je 46,46 posto.

INDIKATORI POSLOVA OSIGURANJA

	2011.	2012.	2013.
Volumen osiguranih potraživanja (u tisućama kuna)	2.284.219	2.443.969	2.669.971
Izloženost, na 31.12. (u tisućama kuna)	842.704	875.127	902.035
Zaračunata bruto premija (u tisućama kuna)	6.687	7.678	9.003
Iznos likvidiranih šteta (u tisućama kuna)	766	820	3.077
Broj aktivnih limita na 31.12.	926	992	1564

Troškovi pribave, marketinga i administrativni troškovi te ostali poslovni rashodi Grupe HKO u 2013. godini iznosili su 5,1 milijun kuna, a na razini Društva troškovi pribave, marketinga i administrativni troškovi te ostali poslovni rashodi iznosili su 4,5 milijuna kuna.

Poslovna 2013. godina treće je cjelogodišnje razdoblje poslovanja te je Grupa HKO, prije konsolidacije s maticom, ostvarila gubitak tekuće godine, u iznosu od 126 tisuća kuna, a koji je manji od planiranog gubitka te smanjen za 79,4 posto u odnosu na gubitak od 608 tisuća kuna u prethodnoj godini.

Ukupna imovina Grupe HKO na 31.12.2013. u iznosu od 41,7 milijuna kuna veća je za 4 posto u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni kapital je na dan 31.12.2013. iznosio 35,1 milijuna kuna, a tehničke pričuve, neto 3,9 milijuna kuna.

NAČELA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Grupa Hrvatska banka za obnovu i razvitak priprema:

1. nekonsolidirane financijske izvještaje matice - Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR) i
2. konsolidirane financijske izvještaje koji uključuju HBOR i društva pod njegovom kontrolom – ovisna društva.

Grupa HBOR pri sastavljanju i prezentiranju godišnjih financijskih izvještaja primjenjuje Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) slijedom čega članice Grupe sve podatke i financijske izvještaje za konsolidaciju pripremaju temeljem MSFI-jeva.

Financijski izvještaji sastavljaju se i pripremaju s ciljem pružanja informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i promjenama financijskog položaja HBOR-a i Grupe HBOR radi donošenja odgovarajućih ekonomskih odluka od strane njihovih korisnika.

Financijski izvještaji sastavljaju se i pripremaju sa svrhom dostupnosti informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i promjenama financijskog položaja HBOR-a i Grupe HBOR-a njihovim korisnicima na redovnoj osnovi te pružanja financijskih podataka o provedbi strategije Grupe HBOR.

Grupa HBOR pri financijskom izvještavanju i objavama primjenjuje sljedeća načela:

- **transparentnost prezentiranja** radi osiguravanja većeg razumijevanja prezentiranih informacija od strane korisnika financijskih izvještaja,
- **dosljednost prezentiranja** unutar svakog izvještajnog razdoblja i između izvještajnih razdoblja,
- **jednostavnost prezentiranja** kako bi se korisnicima omogućilo lakše razumijevanje položaja, uspješnosti poslovanja te promjena financijskog položaja i donošenje odluka,
- **usmjerenost na zahtjeve zakonske regulative** kako bi se osigurala usklađenost,

- **primjena najbolje prakse prezentiranja** primjenjive na djelatnost poslovanja Grupe uz uvažavanje suvremenih međunarodnih trendova u financijskom izvještavanju, kao i zahtjeva tržišta.

PREGLED FINANCIJSKOG POSLOVANJA U 2013. GODINI

Grupa Hrvatska banka za obnovu i razvitak oformljena je tijekom 2010. godine, a čine ju Hrvatska banka za obnovu i razvitak kao matično društvo te ovisna društva: Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. i Poslovni info servis d.o.o. koja zajedno čine Grupu Hrvatsko kreditno osiguranje.

HBOR je prve konsolidirane izvještaje sastavio i prezentirao za 2010. godinu.

Financijski izvještaji uključuju HBOR i Grupu. Financijski izvještaji Grupe uključuju konsolidirane financijske izvještaje HBOR-a i njegovih ovisnih društava. No, usporedno su prikazana i nekonsolidirana financijska izvješća matičnog društva.

Reviziju nekonsolidiranih i konsolidiranih Godišnjih financijskih izvještaja HBOR-a za 2013. godinu koji se nalaze u privitku obavilo je revizorsko društvo Deloitte d.o.o. te o tome izrazilo pozitivno mišljenje u Izvještaju neovisnog revizora.

U nastavku se daje financijski pregled i pregled poslovanja zasebno za Grupu i HBOR, kao matično društvo i izvještajni subjekt.

OSVRT NA FINANCIJSKO POSLOVANJE GRUPE

S obzirom na veličinu ovisnih društava i obujam njihovog poslovanja u usporedbi s poslovanjem matice, njihovi financijski podaci u početnim godinama Grupe nisu od značaja da bi se posebno isticali u okviru konsolidiranog financijskog izvještaja te shodno tome nemaju materijalan utjecaj na konsolidirane financijske izvještaje u odnosu na nekonsolidirane izvještaje HBOR-a, kao matičnog društva. Naime, Grupa Hrvatsko kreditnog osiguranje d.d. čini 0,2% imovine matičnog društva.

Rezultat Grupe

Grupa HBOR je u 2013. godini ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od 189,3 milijuna kuna.

Matično društvo temeljem odredbi Zakona o HBOR-u nije obveznik plaćanja poreza na dobit te porezne obveze na ime poreza na dobit proizlaze isključivo iz aktivnosti ostalih članica Grupe.

Konsolidirani ukupni prihodi u 2013. godini iznose 989,1 milijuna kuna, dok ukupni rashodi iznose 799,8 milijuna kuna.

U strukturi prihoda Grupe najveći dio, tj. 97% odnosi se na prihode od kamata kao rezultat poslovanja matičnog društva.

U dijelu ukupnih rashoda, najveći dio čine rashodi od kamata i to 65% koji proizlaze iz poslovanja matičnog društva.

Konsolidirani operativni troškovi u 2013. godini iznose 130,4 milijuna kuna, a čine ih opći i administrativni troškovi te ostali troškovi poslovanja.

Ukupan broj zaposlenih u Grupi na dan 31. 12. 2013. godine je 309, dok je na kraju 2012. godine Grupa zapošljavala 302 radnika.

Imovina i obveze Grupe

Imovina Grupe na konsolidiranoj osnovi iznosi 26.168,2 milijuna kuna i povećana je za 2% u odnosu na početak godine.

U strukturi imovine najveće učešće odnosi se na kreditno poslovanje matičnog društva te neto krediti čine 85% aktive.

U obvezama Grupe najveći dio, tj. 61%, čine obveze po kreditima i obveze za izdane vrijednosne papire matičnog društva.

Ukupna glavnica na konsolidiranoj osnovi na kraju 2013. godine iznosi 8.888,3 milijuna kuna i čini 34% ukupnih obveza i glavnice Grupe.

OSVRT NA FINANCIJSKO POSLOVANJE HBOR-a

U nastavku se daje pregled i objašnjenja značajnih promjena u financijskom položaju i i uspješnosti poslovanja u izvještajnoj godini.

Uspješnost poslovanja

U 2013. godini HBOR je ostvario ukupne prihode u iznosu od 983,1 milijuna kuna, rashode u iznosu od 793,9 milijuna kuna i pozitivan financijski rezultat u iznosu od 189,2 milijuna kuna.

Neto prihodi od kamata

Neto kamatni prihodi ostvareni su u iznosu od 434,4 milijuna kuna i u odnosu na ostvarenje prethodne izvještajne godine veći su za 6%.

Prihodi od kamata ostvareni su u iznosu od 955,3 milijuna kuna i neznatno su niži u odnosu na prethodnu godinu. Iskazani trend rezultat je obima kreditne aktivnosti i ulaganja u instrumente rezerve likvidnosti. Pri tome je potrebno naglasiti kako je HBOR, tijekom 2013. godine, nastavio mjeru sniženih kamatnih stopa za određene kategorije krajnjih korisnika i investicija iz 2012. godine, čime se odriče dijela dobiti, a u cilju pomoći hrvatskim gospodarstvenicima u uvjetima krize.

Rashodi od kamata ostvareni u iznosu od 520,9 milijuna kuna i niži su za 6% u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu, prvenstveno zbog povećanja zaduženja od posebnih financijskih institucija uz povoljniju kamatnu stopu te prijevremenih povrata određenih zaduženja.

Neto prihod od naknada

Neto prihod od naknada ostvaren je u iznosu od 8,5 milijuna kuna i niži je za 16% u odnosu na prethodnu godinu što je rezultat smanjenja prihoda od naknada po garantnom poslovanju.

Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti

Neto prihode/(rashode) od financijskih aktivnosti čine neto tečajne razlike po glavnici potraživanja i obveza, neto prihodi ili troškovi nastali temeljem ugovora o kreditu s ugrađenom „call opcijom", dobitak/(gubitak) od vrijednosnog usklađenja imovine koja se iskazuje po „fair" vrijednosti kroz izvještaj o dobiti i gubitku te realizirani dobitak/(gubitak) od imovine raspoložive za

prodaju. U izvještajnom razdoblju ostvareni su neto prihodi od financijskih aktivnosti u iznosu od 14,4 milijuna kuna, dok su u protekloj godini ostvareni neto rashodi u iznosu od 0,1 milijun kuna.

Kuna je na godišnjoj razini deprecirala u odnosu na EUR za 1,2% i aprecirala u odnosu na USD za 3,1%.

Sredstva i izvore sredstava koji su izraženi u stranim sredstvima plaćanja ili su izraženi s valutnom klauzulom, HBOR preračunava u kunsku protuvrijednost po tečaju koji je važeći kod Hrvatske narodne banke na izvještajni dan.

Prihodi i rashodi u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju se po tečaju na dan transakcije. Ostvareni prihodi i rashodi nastali preračunavanjem po tečaju iskazuju se u Izvještaju o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u neto iznosu.

Operativni troškovi

Operativni troškovi obuhvaćaju opće i administrativne troškove te ostale troškove poslovanja, a ostvareni su u iznosu od 124,3 milijuna kuna te su viši za 12% u odnosu na prethodnu godinu, a sukladno planiranome povećanju obima aktivnosti te troškova redovnog poslovanja.

Ukupan broj zaposlenih na kraju 2013. godine je 295, dok je na kraju 2012. godine HBOR zapošljavao 289 radnika.

Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja

HBOR sukladno propisima i općim aktima utvrđuje iznos gubitka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja i održava na razini koju smatra dovoljnom za pokriće mogućih budućih rizika.

U izvještajnom razdoblju ostvaren je neto trošak od umanjenja vrijednosti plasmana u iznosu od 148,1 milijuna kuna.

Značajne promjene u financijskom položaju

Ukupna imovina na dan 31. 12. 2013. godine iznosi 26.162,6 milijuna kuna te je u odnosu na početak godine povećana za 2%. Sporiji porast imovine u odnosu na rast tijekom 2012. godine rezultat je činjenice kako je tijekom 2012. godine HBOR povukao sredstava sindiciranog kredita domaćih poslovnih banaka u iznosu od 3.415,6 milijuna kuna za provedbu Programa razvoja gospodarstva na transakcijski račun za posebne namjene kod Hrvatske narodne banke. Ova sredstva plasirana su u kredite tijekom 2013. godine.

Novčana sredstva i depoziti kod drugih banaka

Stanje novčanih sredstava i depozita kod drugih banaka na kraju 2013. godine iznosi 2.347,2 milijuna kuna i čini 9% ukupne imovine. Novčana sredstva u visini od 1.804,5 milijuna kuna odnose se na povučena sredstva sindiciranog kredita domaćih poslovnih banaka na transakcijskom računu za posebne namjene kod Hrvatske narodne banke u cilju ostvarenja Programa razvoja gospodarstva. Program razvoja gospodarstva namijenjen je financiranju obrtnih sredstava za poduzetnike koji su se zbog objektivnih razloga, utjecaja financijske i gospodarske krize, našli u poteškoćama. Sredstva korisniku kredita osiguravaju poslovna banka i HBOR u omjeru 50% : 50%. Program je na snazi do iskorištenja raspoloživih sredstava, a najduže do 31. prosinca 2013. godine te se provodi putem aukcija za poslovne banke.

Sredstva sindiciranog kredita osigurana su oslobađanjem dijela obvezne pričuve poslovnim bankama, donošenjem odluke Hrvatske narodne banke o smanjenju obvezne pričuve za jedan i pol postotni bod.

Neiskorištena sredstva navedenog zaduženja nalazit će se na transakcijskom računu kod HNB-a za cijelo vrijeme roka korištenja, odnosno do konačnog plasmana u namjenske dugoročne kredite po navedenome Programu. HBOR je dana 22. siječnja 2014. godine zaključio dodatak ugovoru o kreditu sa sindikatom domaćih banaka u vezi provođenja Programa razvoja gospodarstva, kojim se produžuje razdoblje odobrenja do najkasnije 27. siječnja 2014. godine te time i plasman sredstava kredita po ovome programu.

Krediti

U odnosu na prethodnu godinu ukupni neto krediti povećani su za 3% te na kraju 2013. godine iznose 22.136,0 milijuna kuna i čine 85% ukupne aktive.

Ukupni bruto krediti iskazani su u iznosu od 24.941,6 milijuna kuna i bilježe porast od 4% u odnosu na početak godine.

Na sporije kretanje bruto kredita u odnosu na kretanje ukupne imovine utjecalo je i korištenje dijela raspoloživih kratkoročnih plasmana za prijevremenu otplatu određenih zaduženja.

Imovina raspoloživa za prodaju

Sredstva u okviru imovine raspoložive za prodaju čine najvećim dijelom sredstva rezerve likvidnosti.

Shodno tome, imovinu raspoloživu za prodaju čine prvenstveno dužnički i manjim dijelom vlasnički vrijednosni papiri.

Ova stavka je iskazana u iznosu od 1.532,0 milijuna kuna i bilježi rast od 20% u odnosu na početak godine, a rezultat je ulaganja raspoloživih sredstava u trezorske zapise, novčane investicijske fondove u Republici Hrvatskoj i obveznice Ministarstva financija kao dio instrumenata rezerve likvidnosti, a sukladno Procedurama upravljanja rizikom likvidnosti kao i sukladno odredbama iz ugovora sa stranim vjerovnicima.

Ulaganje u ovisno društvo

Ova pozicija odnosi se na ulaganje u društvo Hrvatsko kreditno osiguranje d.d., Zagreb čije osnivanje je uslijedilo u 2010. godini s 51% udjela HBOR-a u glavnici društva. Temeljni kapital društva iznosi 37,5 milijuna kuna.

HBOR je u 2012. godini transakcijom kupnje stekao preostali udio od 49% vlasničke glavnice u ovisnome društvu Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. te time postao 100%-tni vlasnik društva. Plaćena naknada za kupnju 49% vlasničke glavnice društva iznosila je 2,3 milijuna EUR, a plaćanje je obavljeno u novcu.

U ovome slučaju radilo se o naknadnom stjecanju nekontrolirajućeg udjela te isto ne predstavlja poslovno spajanje i obračunava se kao transakcija unutar vlasničke glavnice.

Ukupne obveze

Stanje ukupnih obveza na kraju 2013. godine iznosi 17.273,8 milijuna kuna i čini 66% ukupne pasive.

Najveći iznos ukupnih obveza čine kreditna zaduženja HBOR-a u inozemstvu i obveze po izdanim obveznicama u ukupnom iznosu od 15.999,9 milijuna kuna.

Obveze po kreditima i izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima smanjene su u odnosu na početak godine za 3% radi redovnih i prijevremenih otplata određenih zaduženja. U 2013. godini prijevremeno je otplaćeno ukupno 2.622,4 milijuna kuna po glavnici te 67,8 milijuna kuna po pripadajućoj kamati.

HBOR je tijekom 2013. godine pribavio namjenska sredstava posebnih financijskih institucija kao što je opisano u poglavlju „Pribavljanje sredstava: Osigurani povoljni izvori financiranja" ovog izvješća.

Glavnica

Ukupnu glavnicu HBOR-a čine kapital i garantni fond. Kapital HBOR-a čine osnivački kapital uplaćen iz proračuna Republike Hrvatske, zadržana dobit formirana iz ostvarene dobiti u prethodnim godinama, ostale rezerve te dobit tekućeg razdoblja.

U izvještajnom razdoblju je iz proračuna Republike Hrvatske u osnivački kapital uplaćeno 600,0 milijuna kuna te na kraju 2013. godine ukupno uplaćeni kapital iz proračuna Republike Hrvatske iznosi 6.117,1 milijuna kuna te za uplatu do Zakonom o HBOR-u propisanog iznosa od 7.000,0 milijuna kuna preostaje 882,9 milijuna kuna.

Cjelokupna ostvarena dobit izvještajnog razdoblja Banke se, sukladno odredbama Zakona o HBOR-u, raspoređuje u rezerve.